Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган («СВЕТ»)

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ 37 (5117). | ЕРА, 2 март 1972 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадуьйла 1923 шера дене

СИЙЛЕН ВАХТЕ

Мехкадьтта сийдда продукци дукхагIа яра а хоцаш СССР 50 шу дузаче юбилейна сийленца махкахкара яхье лынай В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкадьтта чакхдаккхиа установкай коллективаш. Царех дукхахчар ханал хьалха кхоачашьйна мехкадьтта продукци арахоцаре шин бетта задани. 25 феврале денна март бетта чатах продукци арахецаш я бa Н. М. Ахматовас кулгалдеча № 15-16 йолча устаноака технологаш. Цареа дукха тIехьабиснац А. С. Исаеван Н. Т. Кругляковн нерте латтача устаноакай коллективаш. Ши ди хьалха хьалха кхоачашьйна цар шин бетта план.

Л. ФОМЕНКО.

15 апреле-коммунистически субботник

БОЛХЛОШ'А ХЬАЛХАДАККХАРАГIА

15 апреле коммунистически субботнике арайовла лаьрхIача московски хьалха латтача предприятей коллективай инициатива чIоагIгIа хьалхальнай латвийски столицарча къахьегамхоша. Города предприятешка хиннача митингашка болхлоша предложенеш тийлар цу дийнахь овсарле лакха болаш къахьегар дуьйла паь йоаржае аьнна.

—ГIад я яха гIоргья со субботнике, цхьан ахаззен тIехкхоачашье хьожаргья со сменни задани,—аьлар митинге В. И. Ленина цIерагIча «ВЭФ» хьача Рижски электротехнически завода аппаратура дийсеш йолча Айна Кароле. — Сайна тIехьабоьлара тIахьех аз сайца балха бола беррига новкъостий.

Айна Кароле тIахьехам хьалхьаьлар слесаря Григорова Петра, электрика Безднеле Юриса. Завода бIарчача коллектива дехкар тIайинаш субботнике эзараш радиоприемникаш, телефонни аппараташ, этташ автоматически телеграфини телефонни станцеш арахеца.

Субботника иштта дина къахьега лаьрхIад «РЭЗ» электромашиностроительни завода болхлоша а. Кхоалаг1ча машинни цеха слесаря Иосиф Пранча, массала, аьлар, цу дийнахь 15 эзар сома мах а электродвигателашн генераторашн электропоездашта арахеца дага я шой коллектив. Вокх лехамна кийчьерган дукхха магнитни пускателаш а хIаьта иштта бахача нахе барзиьэш хутта машенаш а.

Московский почин хьалхальлар иштта Прибалтийски кхьархазаша а, кхыча предприятей коллективаша а.

(ТАСС корр.).

БЕРРИГА НИЗ—ТIАЙЙЦА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА

КПСС XXIV съезда решенеш сийленца кхоачашъяра, шерра социалистически ять а йоаржаль, дениа толамаш совдоахаш къахьегаш ба Нохч-ГIалгIайчен къахьетамхой. ИйсхагIча пятилеткен 1972 шерен цар тIайийцад доккхий социалистически декхараш. Уж толамца кхоачашдара хIана хIара предприяте, колхозе, совхозе, ерриге торонаш оарцагI а аьха, кхетамца вIаштIехьбаккха беза болх. ТIаккха мара йиш хургьяц тIайийца декхараш диза кхоачашде.

Из дика кхета а деш, республика дуккхача къахьегама коллективаша хьоххаме вIаштIехьбьккхаб шоай болх. Царех я Грозненски химически комбината коллектив. Дуккхача хана дене хьайоагIа из Ерригроссийски социалистически яхье хьалха латташ. Укх шера январь бетта химкомбината коллектива балха юкъе цхьадола кхоачамбоацараш хиннадале а, хIана хьалхарча квартала декхараш тIехкхочашдергдолаш болх вIаштIехьбаьккхаб химикаша. ХIара денна итогаш ю аьржача яхьа. Хьалхаллатаранта карагIдаьнар массанена хIадовзийт. Гучадоах балха юкъе кийслу кхоачамбоацараш, хIаьта уж сихха дIадахара мел эпар ду.

Пятилетка шоллагIча шера вяла ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически ять а йоаржаль къахьегаш ба Старогрозненски бурувтохара балхий управлене мехкадьттахой. Къаьстта доккхий толамаш доах мастер Швецов Владимир керте латтача бригада бурувдеттараша. Квартала йиий кхоачашъяра таргагIертаб уж. Яхье иштта хьалха латт мастераша К. Горшнера, В. Шаркес, В. Черкасова кулгалду санкаш.

Лаьттанцарча балхий культура лакхъяра тIехьа республике аргара хьалха къонсам хIабелабий Сунжевски районерча «Победа» колхоза алат кхедераша. Цар сийлейца чаккдоахк шоаш дIадоладай гIулакх. ХIана мел эшаp Iалашдаьд кхашкара балхаш хIадоладара. Колхоза партийни организане дали тIахьожам лоаттабу тIалийца декхараш кхоачашдара.

Цхьабакъда, массанехьа дика латтац гIулакх. Укх шера январь бетта дуккхагIа хиннай тIехьаисса предприятеш. ДуккхагIйолча предприятеш тейIхьайисара бахьан да къахьегам во вIаштIехьбаккхар, чурча торонех биза пайда ца даьр.

ХIана а болаш я республике тIехьаисса колхозаш, совхозаш. Дуккхача фермашка геттара эсала латт балхашта механизаци елга. ЛерттIа йоакхо ди Iилман ларда тIа болх вIаштIехьбаккхара.

Къаьстта дукха кхоачамбоацараш да республика гIишлошъеча организацешка.

Цу тайпара хьал кхы дIахо ла мегаргдац. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, предприятеш, колхозий, совхозий кулгалхой декхарийла ба хIара денна задане хIара къахьегамхочо кхоачашъергйолаш болх вIаштIехьбаккха. Кхетамца кулгалдеш деза аьржача социалистически яхьа. Денна итогаш е еза баьча балха. Шерра дIахкайкаде деза карагIдаьнар. ТолашагIйола опыт дIайовзийта а, хIаьта из массане балха юкъе хьоргйола а гIулакх вIаштIехьдаккха дола.

Укх пятилетке 100 миллион тоннал кIезигагIа доаццаш мехкдьтта даккха дезаш ба республика мехкадьттахой. ХIара шера лоацаш долча промышленни мехкдьтта запасаш 30—40 миллион тонн алсамъяха еза. Тохкама деттош дола бурув 35 процент дуккхагIа тохалза даргдац. БIоарген тIехкIоарген бурув хетта деза мезозоя, мелови тIалланика меттел, ерригача республикерча юрски триасовни тIоаланика а.

Продукци хьалра боврам 12,8 процент лакхбе декхарийла я республика мехкадьттачакхдоахен мехкадьтта химически промышленноста коллективаш.

Къахьегама овсарле лакхъярга бода никъ ба технически прогресс сихъяр, керда техника балха юкъелхьар, механизацен автоматизацен средствах шерра пайда эцар. Цхьабакъда, цу дакъе дукха ледарлонаш я. ХIана а дукха да кулгаица ду балхаш. Виеза пайда эцац оборудованех. Шенхаштта йоакхо е еза цу денпай. Даим тIахьожам лоаттабе беза производства экономически эффективность лакхъяра, Iилмантехнически прогресс сихъяра, производственни торонех биззагIа пайда эцара.

Кхоачашде дезачь корттерча декхарех цаI да арахеца продукци дика мара ца хилийтар, из арахецарга дIадоде лоедар, къахьегама дисциплина чIоагIъяр.

Юртбоахама къахьегамхоаштта хьалхашка латта декхар да хIана бIаьстана лерттIа кийчо яр. Дукха ха йисац кхашкара балхаш дIадоладе. Бакъда цхьацайолча моттигашка техника кийчъяьйяьяц. Партийни организацеш декхарийла я кхашкара балхаш хаиналья дIадоладе, мел эшар Iалашдара денна тIахьожам лоаттабе, алат кхедераша юкъе социалистически ять шерагIа йоарйияд, хIаьта дукха кхетамца кулгалде.

Укх денешка аралаьнай «Советски Социалистически Республикай Союз хьаль 50 шу дузара кийча ярх» бола КПСС Центральни Комитета соцам. КПСС ЦК соцам ерригача партийни, советски, общественни организацешта, къахьегача коллективашта хьалхашка декхар оттадаьд — ледараша долча вай мехка халкъий сийлахь-доккха цIей из хиларах тарра. СССР хьаль 50 шу дизара шерара кийчо дIайолае.

Дерригa советски халкъ санна, цу сийлахьча юбилейна къахьегама совгIатанца накъабаха кийчлуш ба Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой. Цар лаьрхIад СССР хьаль 50 шу дизара сийна пятилетка шоллагIча шера тIалийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашде. Шеко яц, республика къахьегамхоша шоай дош сийленца кхоачашдергхиларах.

Юбилея сийна

Грозненски ремонтно - механически завода механо-сборочни цела бригадашта юкъе хьалха латт нах. Гадзевич керте латта слесарий-сборщикий бригада. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 125—130 процент кхоачашъю цо. Къастта дика бола беш ба слесараш - сборщикаш И. Султханов, А. Глухов.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аттоньа) слесарий - сборщикий бригада бригадир В. Гадзевич, слесараш-сборщикаш И. Султханов, А. Глухов.

И. Плиева сурт.

ХИМИКИЙ ПРОДУКЦЕНА— ДИКАЛА ЗНАК

Советски Социалистически Республикай Союз хьаль 50 шу дузаш къахьегама совгIат кийчдеш ба грозненски химикаш. Химически комбината аьржача яхье хьалха латт Олифер Виктор Михайлович керте латта № 15 йола изопропилбензол арахецаш цех. Товарни продукци арахецаре шин бетта план 25 феврале кхоачашъяьй цуи болхлоша, планал совгIа дуккхача дикха продукци араяийцай.

Хоза кхь хилар цу цеха химикаштa февраль бетта. Цар арахецача изопропилбензола дикала знак еннай.

З. ДОШУХАНОВА.

Хьалха латтараш

Укх шера хIамйца социалистически декхараш толамца кхоачашду А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкадьтта чакхдоахача завода технологаша. Цига къаьстта дика къахьегаш я Липерт Юрий Иосифович керте латтача кхоалагIча цеха коллектив. Мехкадьтта продукци арахецайра шин бетта задани 27 феврале кхоачашъяьй цо, планал совгIа эзараш тоннаш продукци арахийцай. Цига хьаккхе къахьегаш я Марков Виктор Сергеевичи, Прокофьев Виктор Петрович керте латта установкай коллективаш.

В. ГОРБАЧЕВА.

●

СССР хьаль 50 шу дизара къахьегама совгIат кийчдеш я социалистически яхье аьнна «Октябрьнефть» НГДУ районни инженерно - технологически службай коллективаш. Яхье хьалха латт Ленина орден лелаеча Шатуров Армаис Леонтьевича кулгалду коллектив.

ДIабахача бетта планал совгIа ю дакккхар 2650 тонн «Iаьржа дошув». Ер шу долалеча денз планал совгIа даьккхад 5600 тонн мехкадьтта.

Къаьстта дика къахьег мастеркоммунист Ананьев Анатолий Лаврентьевич керте латта бригада. Цо оттара дукхагIа даьккхад укх шера мехкадьтта. Иштта дика къахьегаш я мастераш Синюхаев, Драздов керте латта бригадаш а.

Г. ЛУНЬЯНОВ.

ЧСCР КХЫЧА МЕХКАШЦАРЧА ГIУЛАКХИЙ МИНИСТР А. Н. КОСЫГИНА ТIАЭЦАР

29 феврале Кремле СССР Министрий Совета Председателе А. Н. Косыгина тIайийнар Чехословаки Социалистически Республика кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Б. Хнеупек.

Вежарашна, дег тIара дIа-кха къамаьлаш хилар А. Н. Косыгини Б. Хнеупеках юкъе. Уж къамаьлаш деча хана дийцар СССР-ан ЧССР-ан юкъера доттагIали цхьана леладу гIулакхаши дIадо шердарен кIоаргдарен дешаш а хIаьта иштта дунен халкъашта юкъера актуальнагIа йола проблемаш а.

Къамаьлаш деча хана цига даьха лаьцар: советски оагIонгахьара — СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыкос, ЧССР-ера СССР посола С. В. Червоненкос, чехословацки оагIонгахьара — СССР-ера ЧССР посола Я. Гавелка.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-БАНГЛАДЕШСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

1 марта делкъал тIехьагIа Кремле переговораш йолаелар СССР Министрий Совета председатель А. Н. Косыгинен Советски правительства хьийха официальни визитагIа Советски Союзе венача Бангладеш Халкъа Республика премьер-министр Шейх Муджибур Рахманен.

Советски оагIонгахьара переговорашке дакъа лоацаш хилар: КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев, СССР Министрий Совета председатела заместителаш Н. К. Байбаков, В. Н. Новиков, СССР министраш А. А. Громыко, Советски Союзa маршал А. А. Гречко, лоалой арахьарча экономически бувзамашта йолча СССР Министрий Совета Пачхьалкхен Комитета председатель С. А. Скачков, кхыбараш.

Бангладешски оагIорахьара: кхыча мехкашцарча гIулакхий министр М. Абаус Самад, плановни комиссе председатела заместитель д-р Нурул Ислам, кхыча мехкашцарча гIулакхий министерства секретарь С. А. Карим, финансий министерства секретарь Матул Ислам, кхыбараш.

Шеначa уйланца, доттагIала хьале накхъаьнна переговораш йолаш дана хилар Советски Союзан Бангладеш Халкъа Республиканен юкъера гIулакхаш дегIадоладара, дешаш, иштта дунен халкъашта юкъера шина а оагIора лоархIаме йола проблемаш.

(ТАСС).

ЧIОАГIЛУ, ТОАЛУ БОАХАМ

«Ермоловский» совхоз республике этера хьаьнагIчарех бола специализированни боахам ба. Грозне баха нах шурийца, дуллаца, фуашца чкъьрашца Iалашбергбола лостам хьахиннаб цун ХIьта а дуккхача доакъоех латта боахам лархIа боагIа цох. Коа тIара оалхазараше шура йоаккха доахани леладелга чIоагIа дегIадоагIеш хиларца цхьана , укхаза сиха дегIадоагIа бохама кхыдола доахьош е: алат, алата-бобоши культураш, технически а доакъара а культураш кхевлга. ХIана дукха ца леладой а укхаза уьдаьча Iамашка чкъьрий леладу.

Дукха лаьтта да «Ермоловский» совхоза: 6905 гектар оахе лаьттех 6475 гектар дьыгIенаши е цунга. 1972 шера 1 январь тIаккхоачаш цунга дaв 1310 бежан, царех дакхка доахан — 555, коа тIара оалхазараш — 236600, кхийнараш — 64282, каоца 57261 ехка котам. Царел совгIа цунга я 12691 гIажи боабашки. 1971 шу чаккдоалаш цун керттера производственни фондаш 4402100 сом яр. Цун производства ерригача участкашка бода беш 1115 саг ва.

Дуккхача шерашка зе лаш хиннаб из боахам. Цхьабакъда укх тIеххарча шерашка пайда беш бола боахам а хинна дIаэттай совхоз. Дуккхьал 1968-чен 1969-чен шина шера пачхьалкхена 1077100 сома пайда бир цу боахамо.

1970 шу боахам чIоагIа дегIабоагIа шу а хинна дIаэттар. Из бахьан долаш хьалха зе деш хинна совхоз пайда тела валар. Бухгалтере дьча лоархIамех 1970 шера баьнна пайда 105500 сом хилар. 1970 шера итогаш цIаьхха хиаа хIама доацилгах тешаву 1971 шера результаташа. 1970 шера баьчул шозза дукхагIа пайда бир боахамо 1971 шера.

1971 шера чьалхарча ялх бетта Нохч - ГIалгIайчен колхозаштен совхозаштен юкъерча социалистически яхье хьалха алаох республика юрта боахама министерства карара кара тела цIе байрахьи 2800 сом премия елар «Ермоловский» совхоза коллектива. ХIаьта уж итогаш бахьан долаш РСФСР юрта боахама министерствос Керара кара тела ЦIе байрахьи 5600 сом премии елар.

Сенах йоал иштта йоккха къахьегама хоталo совхоза коллективо яккхара хьайле?

Из да хьайбаши коа тIара оалхазараши дебадара боахаме массаза а курглолаш дика, тайптайпара, дарегIа доакъар Iалашдар, совхоза кулгалхошен специалисташен кхашкара культураш ебаяра, дарегIа хьалккеяра цIенхаштта терках тIабахийтар. Ялата, ялата - бобове, силосни культураш, доакъара оалаш, хIаоаш йола баьцаш мамогта дукхагIа дIае а ебе а аьнна декхар хьалхашка оттадаьдар цар шоашта. Из дара бокъонца кхоачашйоа агротехника бокъонаш, тоадора лаьтта, дикагIа хьожаш дIайийнача культурашка, кхоачамбалла хургйолаш кхашна минеральни органически удобренеш ехкар, дукхагIа хилийтар хий дакха лаьтташ.

1970 шера 1362 центнери 1971 шера 1607 центнере минеральни удобренеш яхкар кхозза дукхагIа хилар хий дакха лаьттash. Боахаме хий дилла йиш йолаш дерригa а 481 гектар мара лаьтта ца хиннача 1971 шера 1302 гектаре тIа хий диллар. Цу дерригaнешa а хIаьта иштта дисциплина тоаярон къахьегам вIаштIехьбиккдарон ший дика гIулакх дир. Цхьан гектара тIара 1969 шера алата алата - бобове культурони 8,1 центнер мара ца йоалаш хинначе 1971 шера 19,2 центнер ялкхар, хIаьта цу шера планагIа яккха езаш хиннар 16,7 центнери зекхарегIа яккха езаш хиннар 16 центнери мара яцар. Силосе юош хинна хьажкIаш гектара тIара лерхIаш 120 центнер мара ца хиннача 187 центнер яьхар, доакъара оалаш 8 центнер хиннача 124 центнерага кхоачаш лаьхар. Белцаш дIаюаш хьаьнь даьгIенаш а иштта тоайир.

Уж гIулакхаш дар бахьан долаш совхозе 1969 шера 2314 тонн алат даьккхача метта 1971 шера 5732 тонн алат даьккхар. ЧIоагIа лохделар доакъар лаккхарга дIадохар а. 1969 шера алатен алатабобоши культурайн цхьан центнерага совхозе дIадодар 12 соми 61 кепиги, хIаьта 1971 шера 4 соми 2 кепиги мара дахонзар, вешта аьлча кхозза дарегIагIа лаьккхар доакъар.

Цу тайпара, латта доахани коа тIара оалхазараши дебадара гIулакх кхоачашдир совхоза коллективо, доакъар Iалашдара боккха низ тIабахийтар бахьан долаш тIехьа тIайоагIача хана доакъар Iалашдарга тешшаме лог доакхлга а йолаш.

1971 — 1972 шерашка «Ермоловский» совхозе плановни заданели тIанийна хиннача декхарели совгIа концентраташ, моша, гIожа, белкови доакъар кийчдаьд. Цо кхы хулийт хьайбай боахама деррига доакъош интенсивни рентабельни дегIадоаладе. ДIадодар дика кIезиг а деш цар продуктивность лоархIам болаш лакъе. Укхаза кийч а даь хьайбашен коа тIарча оалхазарашен Iалоаккхаргдолча хьатIаьзад планагIа 1652 тонн мара ца хиннача гIожа доакъар 2042 тонн, концентраташ планагIа 3624 тонн хиннача — 4020 тонн, моша доакъар плане 7450 тонн хиннача 8268 тонн. Доакъара кхачан рацион тоенра дика да витаминни белка хьовр, къаьстта къонача доахани коа тIарча оалхазараштен. ПланагIа 100 тонн мере ца йоагIача 145 тонн кийчдир ца.

Совхозе шортта тайп-тайпара, дика, дарегIа доакъар доаккхаш хилар бахьан долаш фермашка бола берий йиш хилар дулх, шура чIоагIа дукхагIа яккха , фуаш дукха а дукхагIа гулде, царга дIадодар лохле.

1971 шера хIара Iаттагора 2750 килограми шура яьккхар, 1969 шера яьккха хиннача 1164 килограмм дукхагIа. ХIара къонача бежана дийнахь бус тIаккхета дулх 347 граммага кхачийтар, вешта аьлча 118 грамм дукхагIа, хIара яхача котама тIехьара цера 169 фуъ гулдир. хIаьта 1969 шера 67 мара гулдаьдацар.

1970 шера 1 январь тIаккхоачаш боахаме дерригa а 1068 бежан мара дацар, цхьа шу даьлча уж хилар 1310 бежан, царех 555 бахка етт а болаш. Из чилар дакхе доахани шинараши Iаьхара ца литийтарах, доахан ца дойтарах, доахан дика кхобарах, царна дика хьалаш хьахилийтарах, гIулакх дика дерах. Дуккхьал укх тIеххьарча шин шера (1970-чен 1971-чен шерашка) цхьан ахазен дукхагIа хьалкхедир 200 Iаттa тIехьара лоархIаш Iаьсий. 1969 шера 100 Iаттa техьара 60 Iаса мара хьал ца кхедаьча 1971 шера 89 Iаса кхедир. Геттара кIезига лайр доахани коа тIара оалхазараши.

100 гектар лаьтта лоархIаш 1970 шера 121 центнер шура яьккхача метта 1971 шера 198 центнер яьккхар, цкъан ахазен дукхагIа даьккхар шура, йикка дукхагIа гулдир фуаш.

Боахам рентабельно лелабара ларде этта уж дерригa производственно - экономически хьокхамаш хьахилар совхоза кулгалхоша берригa организаторско - боахама болх овлангаре тоабеш вIаштIехьбаккхарах, фермайн бригадийн болхлоша, специалисташа дог цIена, тIагIертта хьахьегарах.

Дика вIаштIехьбаьккхаб фермашкара зооветеринарни болх: хьайбаш кхобар, хий молелар, доахан деттар, чудоахкаду помещенеш цIенъяр. Иштта дика лел болх коа тIара оалхазареш кхоабача а. Хьайбаши коа тIара оалхазараши кхоаб лаьрххIа оттаяьна рационагIа, из хан-ханнаха эргайоах. Хьайбаш а коа тIарча оалхазарий а группашка хьежжа дIаийкаъю. Рационаш оттаеш къаьстта тешам тIабохийт деттача доаханен яккача котамаштен оттаераштa цар продуктивность лакхаургйолаш, шура дукхагIа лургйолаш, фуаш дукхагIа дергдолаш оттаю уж. ЛаьрххIа яьча кормацехашка ду дерригa доакъар, къаьстта оалхазараштa.

Из дерригa бола зооветспециалисташа чьакхе а лелаеш вIаштIехьбоакх. Къаьстта дика вIаштIехьбоккха из бола совхоза керттерча ветлоро Хурцаев Селмана, коа тIарча оалхазарий хьакъехьарча зоотехника Юркова Анастасия Петровнас, ИПС заведующе Власова Клавдия Ивановнас, № 1 йолча МТФ бригадира зоотехника Дербишев Руслас. № 2 йолча МТФ бригадира Абдулазиев Мажида, коа тIарча оалхазарий цеха бригадира зоотехника Ясаев Насус.

Шоаш кхо на беш, кхетаме къахьегаш хиларца совхоза боахам лакхбеш бола, плановни задании социалистически декхараши кхоачеш а тIехкхоачаш а деш бола хьалха латта боллаой дукха ба уххаза. ПланагIа шера Iаттагера 2700 килограмм шура яккха мара ца езача шийгарча 17 Iаттах кIаранергера 4006 килограмм шура яьккхар дIадахача шера совхоза хьалхарча отделене МТФ доарке Кадырова Яхас, цу фермерча доаркас Джамбулатова Набе планагIа 2550 килограмм йолча шийгарча Iаттах хIаранергере 3416 килограмм шура яьккхар. № 2 йолча МТФ телятница Абдулазиева Зинас шийга хьадечача 30 Iаьсана къаьккха Iаса тIера дилийтацзар. планагIа дийнахь — бус 600 грамм тIеккета йоагIача 712 грамм хIара Iаьсана тIа а кхетийтар. Къахьегама ЦIечa Байракха орден лелаеча птичница планагIа 157 фуъ гулде йоагIача 215 фуъ гулдио хIара яхача котама тIехьара, хIаьта Шаипова Белкъеса планагIа 153 долча—192 фуъ гулдир. КIоригаш кхоабача Эгалуева Зинас планагIа хIара кIорига дийнахь-бус 6,1 грамм тIаккета йоагIача 7,4 грамм тIакхетийтар, планагIа ца йойташ 85 процент кIоригаш лорае йоагIача 92 процент лорайир. Къахьегама ЦIечa Байракха орден лелаеча механизатора Шаипов Шамсуде кIаьде оахам деш тракторца бу, болх 150 процент кхоачашбир, механизатора Макалов Асамбе планагIа гектара тIара 150 центнер яккха йоагIача 323 центнер шекара свекла яьккхар.

КПСС XXIV съезда исторически решенеша дог гIоздаьккхача «Ермоловский» совхоза къахьегамхоша юртбоахама продукци дукха а дукхагIа яккхара, шоай боахама рентабельность лакхъяра 1972 шера доккхий социалистически декхараш тIайийца болх бу хIана. Уж декхараш кхоачашдара эша торонаш я царга: культураш дIаера лаьтта кийчдаьд, кхоачамхилалел ерригача культурай дIадув дика фу дIаоттадаьд, хьайбаши коа тIара оалхазараши доакъара дикка Iалашдаьд.

Уж декхараш совхоза коллективо кхоачашдеча боккха лоархIам болаш ба укхаза хIана дика вIаштIехьбаккха беш бола организаторски ухетамех болх.

СССР хьаль 50 шу дузача дезача денна — дерригача советски халкъий дезача цIейна—доккхий къахьегама толамаш дахьа накъабаха лерхI «Ермоловский» совхоза болхлоша.

М. ИНАРКИЕВ, зоотехник.

ФИНЛЯНДСКИ РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНТ УРХО КАЛЕВА КЕККОНЕН СССР-е ХИЛАРАХ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумов Советски правительстван вийха вена укх шера 25—27 феврале официальни йоаццача визитагIа Советски Союзе хиннав Финляндски Республика Президент Урхо Калева Кекконен.

Визит йолча хана вIаши дагардараш кхетадечен доттагIалени хьалашка президентаца У. Кекконенаца вIашагIбеттадуш а дIаюха къамаьлаш деш а хилар Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин.

Цига дийцар Советски Союзан Финляндеи юкъера дикача ловлахой гIулакхаш дIахо дегIадоаладара дешаш а, хIаьта иштта дунен халкъашта юкъерча хIанзарча гIулакхий эттара актуальнегIа йола проблемаш а.

ВIашагIкхетараши къамаьлаши долча хана шина а оагIорахьара бакъьбир чIоагIа машар оттабаран дунен халкъашта юкъера кхоххам кIаьдбаран тIаберзабаь Советски Союзен Финляндеи политически никъ.

ОагIонаша чIоагIа раьза хинна бакъдир, доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьакъехьа 1948 шера даьча договора чIоагIача ларда тIа латта СССР-ан Финлянденен юкъера гIулакхаш тIа-тIа дукхагIа дегIаахара новкъа хьадоагIаш хилар. Цхьана беркате советско - финляндски гIулакхаш леладара дакъе йоккхий торонаш хилар теркал а деш, цар хьакхайкадир, дIахо а политически, экономически, кхыча доакъошка уж шерде чIоагIа лаьрхIа шоаш хилар. Шинна а оагIоко цIаьхха а бакъдир Финлянде арахьарча политика хьакъехьа 1970 ш. 21 июлерчен 1971 ш. 24 апрелерчен советско-финляндски коммюникеш тIа баь мах.

Советски Союза кулгалхой оагIонгахьара цIаьхха а хьахайкадир, президента У. Кекконена кулгалдеш йолча, доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьакъехьа 1948 шера даь договор ларде уллача машар безача политика Къилбаседен Европен дерригача дунен тIех машар дегIаахара новкъостал делгах шоаш тешаш хилар.

Дунен халкъашта юкъера проблемаш юкъача хана чIоагIа уйла тIаяххийтар Европерча хьалашта, белгдала аьлча, кхерамзленахи цхьана гIулакхаш леладарахи йола ерригача Европа юкъара совещани гульярах долча деша.

ОагIонаша хьахкайкадир совещани сихагIа гульяра шоаш тIехьа хилар, хIаьта цу дешаца хьаьт долаш мел йолча паччахьалкхенаша дакъа а лоацаш Хельсинке дуккхеча оагIорахьара консультацеш ярга довлаза дарг ца хилар а лоархI. Цар хьахкайкадир, совещаненa еш йола кийчо 1972 шера из гульега вIаштIехьдаргдолча тайпара ергйолгах шоаш дог тийша хилар.

Советски кулгалхой Презідентаца У. Кекконенаца вIашагIкхетарал царна юкъе дIайоласинен традиционни а хинна дIаэттал йола шоай контакташ дIахо йIаьхъелга хилар, цо новкъостал дергда СССР-ан Финляндени юкъера доттагIал, тешам, массе оагIорахьара цхьана леладу гIулакхаш дIахо дегIаккувлара, машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлен чIоагIъяра гIулакха.

СССР хьаяь 50 шу дизарга

КЪАХЬЕГАМХОЙ ВАХАРА ХЬАЛ ТОАДАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕ—СОВЕТСКИ ХАЛКЪИЙ БАРТТАЙНАЧА ДЕЗАЛЕ

ПАРТЕ Программа тIе оттаделла дерригдуьнен — исторически лааркIам болу декхарш: «Капитализма болчу махкаца нийсса эгара ламарг [illegible] вахара боаран IалашбеI Советски Союзе». Цуьнга хьажжа, КПСС XXIV съезда билгалдаьккхад, массо тIе пятилетки йеттера декхар а доарзIаш социалистически производстве дегIаккхуьчара темпаш сацъяра, цуьн эффективность айра, IилманоIекхнически прогресс яра, къахьегамах лехкъара барда тIе белла вахара материальни культуре боарад дерзе лаьккхбелла.

Социализма хьалашка бахьна нахаьа вахара боарам лаккхуьайтад къахьегамах тела йиш лахкбалара, потребление общественни фондаша шеръяра [illegible].

Юкъера лаьрхIача вай махкарча болхлошех гIуллакхерча кхехи бетта алапи 1960 шера 80,6 сом мара ца хиннеча 1971 шера 136 сомага хьаьнчад, 1975 шера из кхергда, кхетаргахь, 150 сом.

Лаккхуь эттара кхаьзаргаш дела алапи. Масала, 1957 шера 27—35 сом мара ца хиннеча 1970 шера из кхаьчар 60 сомага. Бедаьна доахаш телаьа алапаш разница а дIайоалаш йоаргIа. ХIаьта алапи дегIакхда товарий мехаш стабильни а дусаш, кхьметтад, цхьадолчу продукцешний товарий мехаш лах а дийнад.

Нохч-ГIалгIай АССР болхлойн гIуллакхерча нахкхе бетта юкъера алапи 1971 шера 112 сом хилар, 1959 шера хиннер 71 сом мара [illegible] 58 процент. Бахьанашка дела 8-ча пятилеткагIа алапи 26 процент лаьккхдена [illegible] пятилеткагIа 28 процент мара ца дай [illegible].

1971 шера машиночаьа транспорта болхлой алапи лаьккхдер бетте шера 145 сомага кхочадош. [illegible] лаьккхдалар мехкдаьтта чекхдоккхед, машиношьеча кхачан промышленностие болхлойн гIуллакхерча нахаьн алапаш а бархI-дагIча пятилеткагIа мехкдаьтта чекхдоккхуьча промышленностие 31 процент, машенашьеча — 28 процент, кхачан промышленностие — 34 процент лаккдалар из.

Планированени экономически стимулированени бaрдa система дегIаьхарца цхьана болхлошта къахьегамах телар лаккдалара эктемна а хинна дIаэттай материальни поощрене фондаш. Нохч-ГIалгIай АССР 1966—1970 шерашка промышленни предприятешка материальни поощреней фондашкэ дIахьожадьд 19 миллион сом. Дуккъал цхьан 1971 шера цу фондашка кхаьчар 6,4 миллион сом.

Городерен юртарен къахьегамаш бытен хьалаш вIашагIа гаргадолхаш латт, ахаркойн болхлойн доардий разницаш кIезиглуш латт. Колхозхой доходаш къахьегамах гарантированни, алапи тела доладаларца, кхьойоьл мероприятеш чекхъяхарца оррига республика хьайцеча 1959 шера хиннечул 2-3-зза лаккхьеннай. ХIанз дуккхача болхамашкара колхозхой алапи юкъера лаьрхIача болхлойн гIуллакхерча нахаьн алапана гаргахьеча ца. Iеш кхьметтал цхьайолча моттигашка лакхергIа-а да. Масела, Сунженски района «Победа», «Красная Армия» цIерагIча колхозашка хIара бетта колхозхочо 1970 шера нийцо алапи юкъера лаьрхIача 142 сом 160 сом хилар, хIаьта Шелковской района «Красный пахарь», «Путь к коммунизму» яхача колхозашка хIара колхозхочо бетта нийца алапи бIаь сомал тIех хилар.

ИйслагIча пятилеткагIа болхлошта, гIуллакхерча наха, колхозхоша, пенсешни Iалашо яр тоадергда.

Къоаналле тела пенсеш лаккдаьрах 1971 шера вай республико шеш тIе а пенсешта лаьрхIе денна 1 миллион совгIа сом. Пенсионерий — колхозхой доходаш лаккхьеннай 3 миллион сом совгIа.

Советски наьха доходий доккха даькъа потребление общественни фондаш хьаьуд. Уж цхьадаш дегIакхар производстве социалистически способа гIулкхьера совнаш я. Потребление общественни фондий боарам 1970 шера бархига вай мохк хьайцаш 64 миллиард сом хилар, 1965 шера 41,9 миллиард сом мара ца хиннеча. Потребление общественни фондашкаре цхьхар пачхахьалкхено мах боацаш дешийтарга стипендеш, мах боацаш медицински гIуллакх дайтарга, культурни гIуллакхашна, пенсионни Iалашонга, социальни страхованега, дукха бараш доаче дезала мукъыстал дерца, кхиттa кхьоча гIуллакхашца дIаухийта средстваш.

Съезда Директиваш тIа белгалдаьккхад дIако потребление общественни фондаш дегIайоалаларга.

Нохч-ГIалгIай АССР общественни фондашкара пенсешни Iалашоара, здравоохраненена, халкъа образованега 1971 шера дIадахийтар 1960 шера дахийтачул 2,9-зза дуккхагIа хилар, из лакхагIа ду болхлой алапи дегIаахара темпо ел.

Болхлойн гIуллакхерча наьхаш алапи дегIаахарца, колхозхой къахьегамах ахча теларца потребление общественни фондаш леккхдаларца шерагара шерагIа лаккху бахача наьха ахчан доходаш. Наггахьа сенна 1959 шера оррига республикa 440 миллион сом ухинна, 1971 шера аьк бIаь миллион сом (2,6-зза дуккхагIа) хилар ул.

Бахача наьха ахчан доходаш лаккхьелара, болахь лоарIаш [illegible] розничны товарооборот шеръяьлар. ИйслагIча пятилеткагIа оррига а вай мохк хьайцаш из лаккхургъя 42 процент.

Вай республико пачхахьалкхени кооперативни торговле, товарооборот, юкъера кхача а тIедиъна 1959 шераца нийсдича (вIаши нийсде йиш йолча мехкашца) 2,6-зза лаккхьеннай. 1971 шера республикa бахача хIара саго 1,6-зза дуккхагIа товараш нийцар 1959 шера нийцачул. ХIара сагага дахка тевараш вIаши нийсде йиш йолча мехкашца лаьрхIача бархIагIча пятилетка шерашка 33 процент дуккхагIа хилар. Городашкен юрташкен шерагара шерагIа дуккхагIа нийду мехкдаьтта, шура, дулх, чкъаьрий, сехьаш, бIьцадаьраш. Къахьегамхой дакагIа гIирс тIаьбухабе баьннаб, чур-ча дагIарIа тоаж болабеннаб.

1965 шера дехкачул 65 процент дуккхагIа деккад 1970 шера республико бахача нахага дулхи дулха продукташ, чкъаьрий — кхоззе, мехкдаьтта — 64 процент, шурий продукташ — 43 процент. ДуккхагIа деккад хIадаш, тIаьбухабу гIирс, мебель, кога гIирс. Дох наш дола тIехнахьен чулхьайой дуккадy бераштьаш 68 процент дуккхагIа да, холодильникаш — 3,1-зза, вIашаш етта машенаш 1,8-зза, телевизораш дукха вIаши ца хиннаш — шозза.

Нохч-ГIалгIайче хIанз бола бош я розничны торговле 2238 предприяте, 12 шу хьалха хинначул 34 процент дуккхагIа. ТIа-тIа а дуккхагIа хул юкъерча кхачан 793 предприяте кхача буаш бола къахьегамхой.

ИйслагIча пятилетка шерашка оррига товарооборот лаккхургъя 41,4 процент, 1975 шера из хургъя 400 миллион сом гаргга. 85 керда тика бола ба а болабоаьйтаргъя шеръургъя торговли сеть. Дукха [illegible] керда моттигерча кхачан предприятеш. ХIаьнерча обслуживание Iалашъергъя торговле материальни база, шерагIа юкъеяккхургъя нIдарзонта гIуллакх дола прогрессивни методаш.

Советски наьха вахара хьалаш культурен лаккхьаларца дуккхагIа доах цар моашта тайп-тайпара бытовой гIуллакхаш долга.

Нохч-ГIалгIайчено цар боарам бархIагIча пятилеткагIа лаккхбелар 2,5-зза, шу дахьа юрташка — 3,6-зза. 1971 шера республико бахача наха даь тайп-тайпара бытовой гIуллакхаш 5-зза дуккхагIа хилар 1959 шера дахрел. Бахача наха бытовой гIуллакхаш доча республикерча 926 предприятеш 403 предприяте хьайлаой юрташка.

ИйслагIча пятилеткагIа республико бахача наха даь долла бытовой гIуллакхаш 3,2-зза дуккхагIа хургда, хIаьта юрташка дергда 2,4-зза. Городашка а, юрташка а пятилеткагIа дерриге а 91 миллион сом наьха бытовой гIуллакхаш дергда.

Наьха вахара хьалаш тоадара дола кертера хьоахамаш да наьха чубаха цIенош хьалдар а. Коммунистически партен Советски правительстваш чIогIа йоахе а къахьегамхой вахара хьалаш тоадара. 1959 шера дехз 1971 шерага кхаччалца вай республикерча городашкен юрташкен пачхьалкхен средствай чотах хьалдаьд 2 миллион квадратни метр наха чубаха цIенош. Уж дул оррига Грозне вах чубаьча цIеной фондах ах совгIа. Кердача дика нийчдаьча цIеношка цу юкъагIа морда ваьар дийлад, городерчен юрташкарчен 2 бIаь эзар сага. Цунна наха тIеюзе дезаш да 30 эзар сага шоай вахаре хьалаш тоадаргда.

Наггахьа сенна 1960 шера городашка, республикерча болхлой поселкашка бахача хIара сага 7,8 квадратни метр цхоачаш хиннaе, 1970 шера кхаьчар 9,7 квадратни метр. Хувцаленнад юрташка болаш наха цIенош хьалдаьга а. ДукхагIча даьхе городерий тоаргIа хьалду уж.

Нохч-ГIалгIайчен городашка, юрташка 120 эзар квартирашка газ чуйилай. Къаьстта дукха чуйиллар бахача наьха квартирашка газ 1966—70 шерашка. Цу шерашка газ чуйилар 40 эзар квартирашка. Из хул цуьл хьалхарча шерашка газ чу мел йиллача квартирашкал дукхагIа декъа.

ИйслагIча пятилетка шерашка хьалдерга 950 эзар квадратни метр наха чубаха цIенош — дIаьхача пятилеткагIа хьалдаьрел 26 процент дуккхагIа. Цул совгIа шоай средствай чотах пачхахьалкхен кредита новкъосталца болхлошa гIуллакхерча вара хьалдергда 300 эзар квадратни метр цIенош.

Укх гаргарча шерашка Грозне хьалдаь дергда театр, цирк, шера формат йола кинотеатр. Болх ба йолалургъя мехкдаьтта института, Нохч-ГIалгIай пачхахьалкхен университета дешара корпусаш, химико-технологически политехнически техникумий дешара комплексаш.

Хьалаьхха лаьрхIад трамвайни троллейбусни депош, вIаьха болх ба йолалургIа лаьрхIад трамвайбусни вокзалгIола хьалхара аргIа, хьалъергъя 232 километр газови сеташ, 151 километр водопроводаш, 53 километр канализаци линеш, 80 квартира газ чуйиларгъя.

Коммунистически партеи советски правительстваси боккха леаркIам бу халкъа культурни боарам лаккхбара, цунна идейни кхетам балара, советски наьха дегIауза духовни дахаташ Iалашдара. Халкъа бокъам хIара шера дуккхагIа дIадах технически а экономически а грамотни, образовани, квалифицированни болхлой дукхагIа хилийтар.

Укх тIехьарча 12 шера республикерча профессионально-технически училищашка кийчбаьб 73 эзар тайп-тайпарча профессех бола квалифицированни болхлой, царех 40 эзар, вешта аьлча, ахалел дуккхагIа бараш бархIагIча пятилетка шерашка. ХIанз 29 профессионально-технически училищашка пачхахьалкхено бахьа Iалаш а беш дешаш ба 6 эзар кагий наьх махкарийн.

Республика халкъа боахама хIанз къахьегаш ба 70 эзар совгIа лакхерен-лаьрхIа йола юкъерен образовани йола специалисташ, 1965 шера хиннераш 38 эзар саг мара воацача. Итт шу дахьнечен кхы вокхагIволчен эзар сага лаьрхIача лакхерен юкъерен образовани йола 71 саг мара вацар 1939 шера. 1959 шера — 299, 1970 шера — 361 саг, хIаьта болх беча наха дIалаьрхIена—516 саг. Ерригсоюзни переписа данивох 1970 шера 15 январе 3 бIаь эзар гаргга саг вар лакхера, юкъера лаьрхIа йола, юкъера, чакхъяккханза юкъера образовани йолаш. Церех 50 процент ха аха нех ба. Дуккхьал бархIагIча пятилеткагIа инженераш, техникаш дуккхагIа хилар — 1,5-зза, экономисташ — 1,6-зза, торговле специалисташ — шозза. Халкъа образовани дегIайоаларъ бархIагIча пятилеткагIа республико дIадахийта хилар 190 миллион сом.

Къахьегамца, дукхьал хьакьегамца мара хьакхолла йиш яц вай социалистически общество дIаяьа а тоаьра мел эшар. Советски наха дахкарегIа къа мо хьег йIахьагIа кул общество, цунца цхьана дуккхагIа тоаренаш хул цуьн дIаьо а берригача гражданий вахара хьадеш тоада. Халкъа вахара хьалаш цхьалдаьда тоадара хьалда дала наьхкъаьшан средствеш белгалйоалаш из тергалду Коммунистически партеи.

П. ГРЕБЕЩИКОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР статистически управлене начальник.

С. ВАРЛАМОВ,
Грозненски мехкдаьтта института политэкономи кафедра заведующий, доцент.

ШИН БЕТТА ПЛАН ТIЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ

СССР 50 шу дузача денна сийлена накъавтаьра хьинар айдена къахьегаш я Старогрозненски буруатохара балхий управленера къона инженер Марулин Анатолий керте латта буруьдеттарий бригада. «Грознефть» объединене «ДикагIйола буруьдетта бригада» яха цIи яьккхай цо. ХIанз цо буруй тохаш я «Малгобекнефть» яха № 1 йола экспериментальни скважина. 5500 метр буруй тохе деза цу скважинана. Цига чакх яьй йоала спуско-подъемни операцеш автоматизировании дьисате чакхйоах. Цу тайпара йола скважинаш вай мохка 4 мара яц. Скважинана тохаш дола буруй 5140 метр кIоарг а долийташ хакал ворхI ди хьалха кхоачашйир цо буруатохара февраль бетта задани.

Уж тоалаш деснача дезза дахьа даьнад буруьдеттарашта группкомсорга Семерченко Владимира, профорга Гордиенко Дмитре, Иващенко Владимира, кхы дуккхачар а. Чоаьхаьерча геологически хьалашка массаза а шоай норман тIехкхоачашъю цар.

М. ЛЕВИН.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

СЕНАХ ЛАТТ КУЛГАЛХОЧУН СИЙ

РЕСПУБЛИКА партийни организацешна кулгалдеча кадрашка болх бара цхьайоле опыт йоаьй. Эггара хьалхарча даькъе цар идейно-политически балхах боаш сомбаккха а, шерра из гIуллакх хьалломаш уж хьиийта я гIерт. ХIанз дуккхагIйола предприятей, колхозий, совхозий, учреждений кулгалхой докладаш еш, лекцеш ешаш, коллективашта политинформацеш еш ба. Царна юкъе кIезига бац говза пропагандисташ, лекторош. Иштачараш ба ив. К. А. Гоцкий — «Красный молот» заводе керттера экономист, А. И. Алебагачев — Низкаречa Аярмв цIерагIча «Электроинструмент» завода директора заместитель, Ю. А. Иванин — Гудермесерча локомотивни депо начальника заместитель, Х. Яндиев — Назсаерча «Октябра 40 шу» яхача совхоза агроном, Т. А. Букирина — № I йолча гIишлон материалий комбината директор, Т. О. Дадагов — Гудермесерча № 3 йолча РИТС заведующий, дуккха кхыбараш.

Кулгалдеча кадрашка беча балха тайп-тайпарча формаш метоедаш пайда эц партийни организацеша. Партийни комитеташка массехк шу да партийно-боахаме активай школаш, семинараш, экономически юртбоахамаш университеташ толаме болх беш йола. ЧIогIа лоархIаш я парте обкома вIашагIъаьлла кулгалдеча кадрай теоретически семинар. Укхаза профсоюзаш советски болхлошка цхьана дешаш ба министерствай, ведомствай, йоаккхача предприятей, гIишлоцъеча организацей, учреждений кулгалхой.

Кулгалдеча кадраша марксистско-ленински дешар Iомадеро новкъостал ду цар теоретически боарам лаьхбалара, цу ларда тIа цар политически денах айдалара, творчески инициатива йоалаш уж хьалйитаре. Кулгалхо идейно дегIаваргa хьежжа мера лакха хилар цун сий, хох тIайша да хьакьяхишка латта декхар из тIаэрIерта кхоачашдеш хьинар. Бахьа кулгалхоьчунгара дIадахараш кхы а доккхагIа да. Уж общественни, партено хьалхашка хоп дола декхарийла бе шоаш керте латтача коллективерча наьха къахьегама гIуллакхашта, цар кхетама, вахара хьалхара.

КПСС XXIV съезде белгалдаьккхад хIара коммуниста, кулгалхочун декхал, из политически къоаьмехо хилара тарра, массе вагIонтахьра вIде доьхага, къастта теркам тIабахийтар боаханш политически болх вIаьи чIогIагIа бувзабенна а цхьа декхар кхоачашдара тIаберзабеь а хийтара.

Парте дIадех, кхаш белгалдолакх КПСС ЦК XXIV съезде эъча доклада тIа, кулгалду болхлой дахи теркалдеш хила безз шоай тIаийо экономически административни решенеш наха кхетам балара тIаерааьт хала езалга.

Цех лаьшa дувлаш ба «Череповецки металлургически завода кулгалдошен инженерно-технически болхлошен коллектива членашта идейно-политически кхетам лучe лоацача даьгьах» яха мукабеа бетта КПСС ЦК тIаийцо [illegible].

Дукха дика гIулакхаш шийгара гойташ хила веза кулгалхо, цхьабехкхa царах карттерда пуьнха вахаца болх бе хер да. Декна шелоаду балха гIулакхаш къахьегача наьха хьаьтий йовхо ярцеи царна кхетам баларцен дувзаш хила веза из. Цох тийша да кулгалхо наха лоархIаш хилар, коллектива но еш йола хьакаш.

Къахьегамхошта юкъе боццаа кхетама болх беш ва Грозненски трамвайни управлене начальник П. Т. Саркисян. Партийни организацеца айхха бувзам лоаттабеш а. Цо кхачунга лаьуарIаш в ва ва. Цо дика кхеталу коммунистий а, цаьрча актива а новкъосталца ший болх вIашдIехьдаьккхача моллагIа гIулакх сихагIа чакхдаккха аьттув болга, балха тIа гIалаташ кIезагагIа нийслуга. Цхьабакъда, эшаш моттиг хилча приказагIе пайда эц а ег бехктохкаме оза а ховш ва Павел Тевосович. Из ше деш хилча а коллективаха, общественни организацеха ког гIортолга ю цо. Тайкха цу приказа иза, из наха нийса кхетадар бахьан долаш, дукха собола.

ХIаьта нов. Саркисян ше гIулакх творчески кхоачашдеш, цо шийгара а шийна карарчаргара а доагIар дизза хьадехеш, новкъостанта эшар кхоачашдара оарцагIловлаш ва.

Коллектива хьалхашка каст-каста докладаши лоарIамеча дешаш политинформацеш ю цо. Наьха балхех вахарех хьаштай дагIо йоахко еш ва, къаьстти чIогIа теркалбу начальника керда балха баьхка къона болхлой. Цудухьа доагIар диза хьадеха ховш вола начальник а, новашта зизача хана хьехам бала а, гIо де а кийча вола новкъост а санна лоархI из къоначар. Даим кулгалхочунга из къахкаш шоай дагара дар дIаоалаш, цунца дагабоалаш хул уж.

Ший коллектива санна района партийни активо а чIогIа лоархIаш сий деша ва Павел Тевосович. Из ва КПСС райкома член, пропагандист.

«Красный молот» завода ший цIи йоаккхийташ ва № 7 йолча коммунистически къахьегама цеха начальник Торчинов Мурат Муратович. Коммунистийта, берригача болхлошта из вана кIоарга знанеш, хьаькъал долаш нахаца Iинерой хилархь. Цеха начальник ший балхах дика кхеташ инициатива йолаш ва, коллективаца тарвала ховш, даим партийни организацеца дагавоалаш оакал я кул. Цудухьа ший балха гIулакхаш квалифицированица сихаьт къастаде йиш хул нов. Торчинова.

Партийни профсоюзни организацеша цхьана коллективе дика морально-политически хьалаш вIаштIехьдаха аьттув баьннаб начальника. Коллектива кетар хIара болхлочун дола закон хинна дIаэттад укхаза.

Йоакха из Мурат Муратовича кулгалду инструментальни цех — берригa бIаь болхло, царех хIара раьвар лакха квалификаци болаш ва.

Цеха дика вIаштIехьдаьккхад политдешар) болх беш я нов. М. М. Торчинов пропагандист вола марксизма-ленинизма лардай школа. Толаме чакхъюл занятеш коммунистически къахьегама школе а. Хан-ханнахьа укх коллективе политинформацеш еш ба мастераш, коммунисташ М. А. Пинчук, В. И. Морковкин, И. Ф. Шалякин, Н. Н. Конюхов.

Наьха дешарех идейни боарам лаккхбара чIогIа теркам тIаухайташ, я цеха партийни организаци цуй начальники. Практика хьагойт болхлошта юкъе беча кхетама балхага хьежжа мара цар къахьегама а вахара а гIулакхаш тоадена хургдоацилга.

ХIанз цеха болх беча 75 процент нах коммунистически къахьегама ударникий цIи лелаеш ба. Болха теркам тIаухийт начальника хIара болхлочуна индивидуальни болх лелабара, цар хьашташ кхоачашдара. Цехара саг цамогаш хилча из салаIа вахийтара путевка якха оарцагIловл кулгалхо. Цудухьа изоне начальник вешаш ба къахьегамхой.

Къахьегача сага йовхо яро айду цар хьинар, цар балхацара бешам даим совбувлаш хул. ХIаьта моллагIа хIама дика е во хилар, из саго дог ца эккахьи теркам тIабахийтан хьадарах тийша ва дий. Цудухьа хургда-кх цеха коллектива дерригa хьоахамаш иштта дика.

Шийи хьаькъал дIа цо кхоачаш хIама нийсделлa цехерча къона совет цеха ветерана дагавоал Мурат Муратович. Цу совета кулгалдеш ва завода ветеран, коммунист Къахьегама Цlеча Байракха ордена кавалер Двойников Михаил Васильевич. Каст-каста дагавоал кулгалхо хьалха латтача болхлошца. Царех ва токарь Ю. Г. Копылов, слесарь Н. П. Хирнов, шлифовальщик М. П. Синчинов, строгальщик М. Арсеников, кхыбараш.

ВархI шу да нов. Торчинова наха коллектива кулгалду. Цуй йоккха опыт, знанеш йола заводе ховш да. Лакхе вай белгалдаьча дикача гIулакхел совгIа болх лелара бечуйца шиш болаш ва оал цех къахьегамхоша. Цхьабакъда цхьаннe а аргдац из гIожа ва, шина, цIаккха шийна керерчарна тIечайххаацц из. Бакъа, хIаранегара доагIар дизза хьа-м дех. Из иштта дале а цехерча наха чIогIагIа атта да йоах цуйца болх хьабе.

Республика дуккхагIйола кулгалхой ленински балха методех пайда а эцаш нахаца болх беш ба. Цхьабакъда хIанз а белаш ба дукхьал приказа низагIа пайда нийцача кхоачам хетараш ц. Цхьаьша бахьанаш а довхаш идейно-политически балхах хIалхарбувла гIерт уж. Коллектива хьалхадикхара уж шоай, декхар кхоачашдеш хилийтара царна йоагIаш йола верам еш хилац юкъьенцара партийни организацеш а. Къаьстта теркаме леладе деза иыона специалистий общественни балха цулъеoзарe гIулакх.

Кулгалхо бала а, вахаре е ше хила веза хьекхам телаш. Из декхарийла ва парте правительствай решенеш производственни заданеш кхоачашъяра нах оарцагIбала. Из ше деча хана организатор хилар ал совгIа наха кхетам лур хила везилга дицдалийта йиш яц.

П. КОРОШИЛОВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома инструктор.

Суртаща дувц

«Точмаш» яхача [illegible] фабрика арахецарча [illegible] вIгуьяьй дIа тайпанаш [illegible] хIа [illegible]. Зоя [illegible] дукха 30 йоаьлга. ХIара шера 35 эзар гаргга [illegible] вахх [illegible] укххаь.

СУРТА ТIА: [illegible] Зоя [illegible] гойтаь ба [illegible] Тамара, [illegible].

В. КУЗНЕЦОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОШО ХАКАНДЖА

Хабаровски край. Охотски форда йисте Джугджура лоамашта тIехьашкехьа улл геологий горнякий поселок Хаканджа. Иттшу да цун. ХIанз укхаза я йоккха клуб, магазин, пекарни, берий беш. Хаканджа хьахьа йоккхьер геологий кхалтадашкара, йоккха хьалхарча профешна хьашашi лаьттагIара руднаьн лодаш, керадовгIаш ка за йоалаш дечa гIуллакхашкара. ХIанз штольняш дьхача лолха тIа гучайьнад дукха доцуа, дотуа, доаьшa моттиг.

Кхоьшийча городашкен трестащтен гаьнарча Хаканджа вахаш я болх беш а ва 15 къамах дола шин бIаь совгIа саг. ХIанз укх къомбасадерча поселке бахача наха шоаш баьхача моттигашкара — Донбассера, Молдавера, Москвера, Одессера, Алма-Атера, Ростовера, Бурятера кхахьмо уз...

Цхьа да хьоче Хаканджа уллача хьалъергъа горнякий вай карара город, хIаьта цунна уллув яргIа гIоагIа шо бола обогатительни комбината корпусаш. Тукхрен перевалашнец гIоала шерра хиь булларгба. Наха дика а хеташ буьцаргба а дикa моттиг эттара хьалха карерраe бола бенараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) геологаш Юрий Пономарев, Зина Демченко, Валентин Павоченко, Владимир Марушкин. Цар хьагуьйрах Джугджурa рузкъа доаьлла моттигаш.

Г. ХРЕНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Оаха яздаьчун лерагIа

КХЫ ТIЕХЬАЮСИЙТАРГЬЯЦ

ТХОНА тхоашта а хоаш дар тхоай предприяте кIадъесаш латтьега, гуш дар къахьегама оасаре, наьха хьинар юкадетта баьсенаш. ХIаьта а хьона хьайна ца гу гIалат кхычоа дикагIа хоалу, оалаш ма дий. Иштта из дIадахача шера декабре бетта тхо дуэцаш копатеха «Фуд бахьаш» яха М. Карасва статья. Тхона тхоашта ца гур а, оаха теркал ца деш дута лоархIаме гIулакхаш а дар цу тIа. Цудухьа оала цIенхаштта уйла тIаьххьйтар дукха, болхлошта юкъе баседаш йир цех лаьшa, бола тоабе лаьйхIар.

Из статья арахьааччул тIехьагIа тхоай предприятe болх тоабаре дар а дIахо ле лерхIар а дуэца доа соле.

Газета тIа хийшача тайпара, тхо тIехьадисара кертера бахьан дар оаха цхьан юкъа организаторски, кхетама болх мийбалйтаьга, капитальни ремонт елга эсале дилар, массеха бетта вешьйи хьалтаьга. Цу гIулакхо шоай балда тIера боалар дукха материально-бехктохкаме наx, цехий, участкай кулгалхой.

Иштта вокхьа хIамаш нийсделар пятилетка хьалхарча шера тха къахьегама хьаьгъа тIа. ХIаьта а цу шера тIадиса декхараш пятилетка чакхъявалдеьа дIахкачийта дезаш да Даьхента. Из теркал а деш уттаю оаха тхоай производствени планаш.

ХIанз юкъа цхьан цога тIе болаш латт тхо предприяте бола къаьстта хоалуш айдалар, тха къахьегама хьинар, дIадахача шера декабре бетта. Цу бетта дахача толамаша дуьйна иттеча даьхар тха гIулакхаш. Шера задание совгIа 200 тонн хьоари [illegible] арахийцар оала. 351 эзар сома наьха яр хьдатаь совгIа ехка продукци я.

Дика дIадоладаьд оаха керда шу. ХIара болхлочоа хьалхадаьча къаьст — хIаьста декхараш оттадьд, ер [illegible] дIадоаллайтад. Айбаьй коллектива юкъе кхетама, организаторски болх. ЦIенхаштта теркам тIабехийтаб къахьегама дисциплина, учета отчетноста тоаяра, наьха балхашаре бешам лаккхургболча тайпара материальни моральни стимулаш айра. Дикка къахьийтад цу гIулакхь тха партийни, профсоюзни, общественни организацеша. Хьалха санна бутт чакхбаларга а ца хьалаш хIара денна. ХIара итт дийнахь ю оаха балха стораш. Цу гIулакхо шерга санна хьалхьош тха хьалаш.

Дахехьа аьнача тайпара тхоашта тIадиса декхар чоаьхал а доаш уттаьйна оаха укх шера планаш. ДIадахача шера арахийцачул 937 эзар сома наьха продукци дуккхагIа арахеца езаш я мельзавод. Пятилетка чакхйоалаш хьалха латтача предприятеш юкъе шин моттиг хьалаца езаш тха предприятеш.

Из декхар кхоачашде атта хургдац. Дукха къахьега, дукха хIамаш эрдадаха, технически прогресс е вергъя. «Заводера заводехьа «Сердало» тIа йийца кручa йоаккха цех а кортерча даькъе тха завода гIулакх йохаеттар. Цудухьа из а тхона дуккхагIа дагейолайер. Цо йоаккха продукци чIогIагIа эшаш я мехка, тайп-тайпара автобазашкаш йола кхьаш ю цох. ХIаьта цох фабрикашка еш йола гIарел-гIарел яха «хрустящие палочки» берашта ерга чIогIагIа безабеннa кхача ба бий. ПланагIа йоагIа 80 тонн крупа а моцха магал дукха, хIаьта кийнаьха беси чIогIагIа чIаьо тIаяхадийта тахкад оаха цу деза гIулакх. Керттера бахьан бууд аьнча, юккъанна болх ба йолалуча хана цига хьакхкьа оборудовани дуккхагIа яр къаьсина а, хIаьта хIахна да эшаш е хиннай. Цига бола хоа а да оацийтаьг цу йоарда оборудовани оттае долаленад тхо. Ши бутт бадалехьа баргбе из болх. Ца дика оборудовани йохкаргъя е кхьача заготпункташта дIалургъя. Из болх чакхбаьккхача дийнахьа буси 100 тонн крупа арахецаргъя во. Бола дIаболабаьб. 35—40 эзар сома наьха эттара тIехьа арахийца оборудовани я оаха цига оттаер. Цу юкъе да ялх автоматически тарах. Хьалха хала хьувзар тхо, дIа мел йоаьйта продукци доахача тераш тIа чадаш. ХIана деза дIахьежа дезаш дац тхо цу гIулакхага, автоматика шоаш кхоачашду из декхар.

Уж монтаж бала деча хургалдеш ва цу цеха опытни начальник Лолохоев Магомед. ДIйьагIа дакъа балхаш дах дечийлад.

ХIаьта хин дукха эргадонаш а хинной тха заводе укх тIахьхьарча хана. Болх бе йолаенний ваь бола котельни, тоалы къаьсна оборудовани, помещенеш.

ХIанз деза шун газетага дийца хоамаш мара ухийтаргдац оаха. Цу уйламца къахьега йолаенна тха коллектив.

М. БЕЛХАРОЕВ,
Назрановски вельзавода директор.

ТХЬАМКА ЛЕЛАДАР — ПАЙДАНЕ ГІУЛАКХ

ПАРТЕН правительстван массаза а йоккхон терхон цкъа юртбоахама производство дІахо айбар, колхозийн совхозийн экономика дІахо чІоагІъяра, юрташкарча къахьегамхоша тІа-тІа чІоагІагІа эшаш дола материальни культурни хІамаш кхоачашдара. Шерра- шера дикагІа хІанзарча техникаца кийчбу юрта боахам, дукхагІа тел нуьна минеральни удобренеш лакха хьуакъам хулаш долча юртбоахама культурай фун сорташ, лакхдаьд колхозаша пачхахьалкхенга йохкача ерригача продуктай мийхаш.

Партен правительстван деча цу новкъосталах долла беркат холу тха лоаман колхозий лахаре а. Цунаа бизза пайда эцара тІадерзадаьд района партийни, советски, юртбоахама организацей. бераргача къахьегамхой низи теркаш.

Районе хиталара, [illegible] [illegible] боахама [illegible] механизированни обработка на [illegible], лоабат укха лаьттан чІоаигІагІа [illegible] къухкъача цхьан хьалхІанца юртбоахама производство [illegible], [illegible] тІехьайисачара хьалйоаккхалургйоарахга. Цудулба района боахамаьнта [illegible] экономически гІойле сребола, [illegible] лакха хьуакъам тергбола массаш тайнара культураш дІайийра. Тха [illegible] цу тайнарча культурех хилар экспериментa хьаьаха [illegible] цхьан - шин колхоза дІалейла, хІара тха ерригача колхозашта [illegible] йоакхд долаш тоаме культура я [illegible] дІаяьта, района юрта боахам 1969 — 1970 шерашка а рентабельни а дІаяттаба, общественни производства экономика чІоагІа айе, колхозной материальни бозам совбенха йиш хилийта дола тхьамка.

Тхьамка общественни боахамо экономика дІахо чІоагІъяра тешаме торо хулийташ йола культура хилирах боккъоша дог в тайша, кордача пятилетки ца дукхагІа кхеде лаьрхІар района колхозаш. КПСС XXIV съезда исторически решенешца дерзаш гІодаьха болча районерча тхьамка кхедераша, кхеэлагІца пятилетки хьалхарча шера заданеш толаме кхоачашъяр дукха деррига халкъо лелаече социалистически ахье юкъе а беха, 1971 шерачча шоай планашка дехкар оттадир—тхьамка дукхагІча лаьтташка дІаде, 600 тоннал кІезигагІа йоацаш тхьамкий сага лоргаш гулде а пачхахьалкхенга йохка а, 556 гектара тІа дІадийхача тхьамкий хІара гектара лу хьувкъам 11 центнерага дІакхоачеба. ХьалхагІа тІеийна хинача социалистически декхараш пятилетка [illegible] шера [illegible] хьалха кхоачийтъара кІезиха хьешера хьакъехьа [illegible] бъ тІахьехам бершгача мехка- гІолле дІакхестача хара цу болара юкъарбахар тха районерча тхьамка лаламаш. Цар [illegible] [illegible]

ха а хьалха, хьукъам лакхбера чотах, 900 тоннал кІезигагІа доацаш, е планан задамел 50 процент дукхагІа пачхахьалкхенга тхьамка йохка лаьрхІар.

ТІайда социалистически декхараш кхоачашде йолаенначa района колхозаша дикагІйолча агротехнически хьнашка, планагІа 556 гектар мара де ца лаьрхІача 605 гектара тІа дІадийра тхьамка. Цхьабакъда, районерча тхьамка леладераш мукъало дера 1971 шу. даге а доацаш боаха хьовзам хилар царна — ша а тохаш догІа дийлхар диза. Цхьайолча колхозашка геттара нийлхир цо тхьамка.

Халам [illegible] декхар оттар района тхьамка леладерашта кхьахашка — фусагІа а [illegible] лагІа даь а тхьамка кхедарел пачхахьалкхенга доккарйт планаш задани тІахкхоачашъе. Белгалдаккха деза, цу хьалча хьалхаме тха колхозахоша хотаде [illegible] хилар. ХІара гектара тІара [illegible] 11 центнер кийша лаьрхІа хиначча метта 13,3 центнер хьалар, 600 тоннал метта 800 тонн тхьамка декхар пачхахьалкхенга 1971 шера. Дуккха [illegible] хьан дІейлача дешоша тхьамка дегІа ца дайтаеш чуша ца доладайташ коалам гулдер дІечуйла [illegible] заготовительни пункташка хьажарваш леладье долладенна а, тхьамка деша кхедар дукха [illegible] боадбер районерча тхьамка леладераша, хІаьта дика лаьтуна а йеллаа. Тха тхьамка кхедерий хьалхарча къахьегамо района колхозашка йиш хилийтар тхьамка доххарал тІайоагІа ахчи доходаш 1970 шерарчул 387 эзар сом лацаммьяха.

1971 шера тха колхозашта 1 миллиони 672 эзари сома доход елар тхьамко, хІьта из фу ахкага да дьехьаех укх тайпарча мисало. Районерча колхозий ерригача лаьттаех 10 процентал кІезигагІа мара дІадийнача тхьамко дІа ца лоацашехьа а, тхьамка доххарах района колхозаша хьийна ахча лаьтта лелабара доьхьо ениача ахчан доходек 66 проценти юртбоахама производства ерригача доакъошца еничча доходех 43,5 проценти хилар, вешта аьлча 1971 шерь ахкха цхьан тхьамко кхоеза дукхагІа ахчан доход елир района колхозашта 1955 шера ерригача юртбоахама продукцие еннача. Тхьамка леладелга тха колхозашта пайдане хилар хьахьокх цхьаьхе деша а: тхьамка доххарах тха колхозашта хина хІана пайда 1971 шера баьча берригача пайда 55 процент хилар.

Тхьамка кхедаре хьоккхамаш лакхагІа да Шерипова цІерагІча, Гагарина цІерагІча, Калинина цІерагІча а цхьайолча кхиче а колхозий. 88 гектарах хІара гектара тІара 19,5 центнер тхьамка а кхедаь А. Шерипова цІерагІча колхозо из дехка 380 эзар сом совгІа ахча яйщад, хІаьта цунах бьинна цІена пайда 101 эзар сом хилар е тхьамкий хІара гектаро 1200 сом цІена пайда белар кхахола.

101 гектара тІа дІадийнача тхьамкий хІара гектара тІара 18 центнер яьккхар Гагарина цІерагІча колхозо а, тхьамка доххарах хьатІаена цул доходаш 344 эзар сом хилар. Вешта аьлча, цу шин колхозо — А. Шерипова цІерагІчон Гагарина цІерагІчоа — 1965 шера районерча ерригача колхозаша юртбоахама производства деррингача доакъошкара дьаккхачул 140 эзар сом дукхагІа даьккхар.

12 гектарагара 25 гектарага кхоачалца йолча лаьтта тхьамка кхедаш бола кхаш леладеча бригадай бригадираша А. Шерипова цІерагІча колхозерча Успаев Ідрис, Мудушев Сайд-Сальяма, Х. Зубайраева, Гагарина цІерагІча колхозерча Вадаев Таймаста, «Заветы Ильича» яхача колхозерча Меркиев Кахма, дукхахьа къачар 20—30 центнер йоаццха тхьамкий хІара гектара тІара.

Тхьамка дукхагІа доаь, лакхлу цун хьакъам, лакхлу колхозий экономика, къахьегама материальни бозам дукхагІа хул колхозой, дукхагІа хул цар къахьегамах телаш бола мах а.

Тхьамка леладерий къахьегамах мел дукха мах тел хьахьокха укх масало. Гагарина цІерагІча колхозерча тхьамка леладераша Эдиева Маскаука кІаро гектара тІара 28,4 центнер тхьамка кхедаяш пачхахьалкхенга доххараш — 3332 сом, Эспирханова Сапужана 27,9 центнер кхевраха пачхахьалкхенга йоххараш — 2930 сом, Кагирова Іайшета 24,4 центнер кхеврахи пачхахьалкхенна дІаелларех — 2100 сом, Калинина цІерагІча колхозерча тхьамка леладераша Солтаева Кемисана — 2700, Джарадаева — 2300, Ясакова Масраца — 1700 сом ахчий делна. Тхьамка леладерах 2 эзар сомал тІеш ахча йиша колхозой хьашт мелд а бувца йиш йолаш ба. Белгалдаккха дозагІа, укхаь ахча эцара дІоагІа къахьега дезаш хилар. Нагахьа сийга тхьамка леладораша ца кхедеш, чуэцаш, доккъадеш, пачхахьалкхеро дІалуш шера 6—7 беттад совгІа ха йоаеш хилар терхалдица, цар бетта юкъера алапи, бахьдар дьяча планаш кхоачаши тІехкхоачаши йича, 350 — 450 сом хул. Укхаза белгалдаккхаа дарглаш, бІарчча колхоза а шитта тхьамка кхедача къаьст-ураьнстова колхозошта а кертгодар дикал хилар. ДІалуш йолча тхьамкий собт лакхагІа ма хул, лакхагІа лу цунах мах а. ХІаьта из тхьамка доккъадеш дола гІирсаш хилбах тІеша да. Цхьабакъда, уж тхоіа тоъаш дац.

Районе, белгала аьлча Калинина цІерагІча, А. Шерипова цІерагІча, «Заветы Ильича» яхача колхозашка 1967 — 1968 шерашта хІарацахьа тхьамка доккъаду (маьлхаше хурбашцІа) шинна комплексни сушилка хьалъе йолаьяр, хІаьта уж балхаш деш яр «Чечингсельстрой» треста ПМК № 557. Цхьабакъда, «кхоачашальча» баххех сметагІа доагІачул а тІех цу колхозагара ахча дІа а ийна, цу объекташкара балхаш саццийтад № 557 йолча ПМК-ас, цул совгІа харц актай а оттаяь ший отчета тІа дІайьехкай уж эксплуатаце дІаелна объекташ санна. Цу хьакъехьа оаза а колхозашка лоаш а йоазонца хоам баьб республикерча йоаттІаш йолча органашка. ХІаьта я, хІара колхоза 100—120 эзар сом дІа а даха летта уж объекташ хьалъхь яхарах дола дош къоаста ца дош таланорга хьаденад.

Ишта харцахьнца лодрядчик а ниЙсвена, укх гІекхьарча шерашка тхьамка доккъаде хозействена способагІа хІанзарчоа кхоалекаш хьалъе доладелар тхо, цхьабакъда, укказа а республикат къоастаколургйола халонаш хьалхашка ухтт тхона. ГІуллакх миштад аьлча, тхьамка чуэца мала долалу тхо, хІаьта август бетта юкъе еррига колхозаш йолалу лордаш хьакха, кІаьта цу хенахь хьалъаь аха езаш я тхьамка доккъаду кхоаленаш. Цхьабакъда, гІирсой материалаш къьаста а тхоа тІа юкла хІана, III-ча, IV-ча кварталца мара дІаннала тхона, уж а дукхагІа хано юкъе шерагга а хьаь, ахм тхога хьа ца кхочаш, яй дІайоад.

Уж шиъ дош къоастадар — подрядан балхаш кхоачашдара тхьамка доккъаду гІирсаш хьаладе шоай каккахье гІирсой материалаш хьахьежаара тхоа этара чІоагІагІа доаххІам болаш да, хІана аьлча общественни производство дІахо толаме дегІадоалларгйолаш йола культураш ца колхозашка хІана укх серта тхьамкийгара дІакйиххача.

Цудулба района колхозаш [illegible] пятилетка [illegible] шера а лаьрхІад тхьамка дІадуша дола цхаш кІезиг - дукха [illegible] а [illegible] (884 гектарага [illegible]), хьукъам лакхбера чотах пачхахьалкхенга 882 тоннал кІезигагІа доацаш тхьамка дохка.

Уж декхараш толаме кхоачашдара парникаш цІенъе а беотопливо тІаува а йолаеннай района колхозаш, царех дукха а дукхагІа, ярда рамаш Іалашъяь а эшшача йоарама полиэтиленой пленка тІакхухьаш а я. Тхьамкий кхашка моттигера удобренеш тІоэзаш латт. Делла хІана деш латт нисслагІча пятилетка шоллагІча шера планаш социалистически декхараш толаме кхоачашдара.

Тхьамка леладераш санна, шиттаахь мел бола колхохой а Ножай - Юрта районера беррига къахьегамхой а нийса ба нисслагІча пятилетка шоллагІча шера тІейда социалистически декхараш толаме кхоачашде а советска халкъа исторе чуъ дезача денна — Советски Социалистически Республикай Союз хьаь 50 шу дизаре база бошІача тайпара накъабаха я.

Г. ЛЕВАШОВ,
КПСС Ножай - Юрта районна секретарь.

ВІаьсти йолаен латт, хІаьта цунца нахагаш а дІайолалу. Укх деношка Москвоса кхела дечир твадечов завода хилар тха корреспондент: цу хьаьданадевача чахкье дакз айаь балхд тоаш бІубенна лелаю столицарча новка дараша. Хийцаш ши латт пламагІа еттаньча хелаш моссаш да хьал ха «дена» мара ахь лекагІа ша бергІоацаш ца ниха нийрхІа нелий ремонт. Укх шера, массаха теплахан озоднарчуа дукхагІа эксплуатаце дІадаза нахка деш дежна бола новка дарах, хІана, графикаш хьалха а йукаш, шамо дь йолаш латт.

СУРТА ТІА: ши тІа долаша шийчадь «Заря» яхача тайпах дола эргІанара масаха гзнеоранца теплахад.

В. ЗУФАРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БІаьстанна накъадолхаш

Грузе Алазански долина я комсан кхоеф Напареульски совхоза плантацеш. ХІана а кІадьинадац уккавера Іа. Бакъда, лаьо моохьерле йир ахархошта агротехника хьантахьа шоай дехай ррига болхаш кхоачашдара.

Укх денашка эзараш гектараш хулача плантацеш мугІарашта кийзера лаьтта нийса даьккхар, эзар гектар лаьтта юхаьлхад. Минеральни удобренеш теха тоадаьд лаьтта. Комсаш нийлха йолча 78 эзар совгІа комсий га егІай. Дукхаа аьшйбетола шолгІараш хьатІеенай.

(ТАСС корр.).

Юрташкара кердадараш

БРАТСК. Братски района Калтуч яхача поселка баьх Іо йолаеннай автоматически телефонни станци. Из баьх Іо йолалуца телефонизаци шай районе: шайла йІаьш километраш гІьна хІача юрташка телефонаш чулкий, хІана цига баьх баьш я 14 АТС.

ТАЛЛИН. Пайдаски районерча «9 мая» цІерагІча колхозерча бердача стопова цуь хІана дам йиш я 120 сага. Цу хозча эдана чу шинь морхІатте аал ец йошкон хІамнгаш. Кукне дІоттаь латт хІаьазара оборудовани.

Цу тайпара станцеш хьайийнай хІана Эстонерча [illegible] [illegible] совхозашкл. Цига кийчду дал хІама цІогІа кийчдечул [illegible] хинац, дукхха дегІа а да. хІаьта станцешта шиЙ продукташ цунга дІайоддача [illegible] хагІа дІаца бахбоешца.

Бизза пайда эца торонех

Материальни къахьегамех ресурсаш кхоара лоаттабу къовсам моцдагІа а дена миллионаш болча советски наьха дог тІера гІудакх а хинна хІаьттаб, къаьстта а КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «Халкъа боахамо производства резерваш пайда дикагІа эцарех экономии режим чІоагІъярех хьакъехьара» Письмо хадкъа дІадоваьйтачунца цу дешахь лаьца Коммунистически парте XXIV съездо указанеш сиячаули тІехьагІа.

Массеха шу хьахкагІа дІайодаль хІомал кхомберий поход дІахо хьоа я тха районе. Цига дакъа доац производства хьалхалаттарйна, коммунисташа, комсомольцаша, халкъа тІахьожамхоша.

НіслагІча пятилетка хьалхарча шера хьажара юкъе дакъа лаьцар 240 совгІча саго, цар 409 предложени ений, производствана юкъейяхьай 254, уж юкъеяхьарах хиина экономически эффект 241 эзар сом да. Шера кхо а даьд, ца дойтаяш лора а даьд 68 тонн Іаьржа металл, 1735 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 1,533 тонн мехкдаьттех мехкдаьтта продукташ, 90 эзар сома мах а кхийола материальни ценносташ.

Хьажар долча юкъагІа района предприятешка реализаци хьай [illegible] [illegible] эзар сома [illegible] материальни ценносташтех оборудованиех, продукци хьаеш хходаьд алапе фондацара 154 эзар сом, цхьан шера алапе фонд 63,6 эзар сом а долаш йолча 60 единица кІезигаьхьай административно - управленчески персонал.

Традици я хиина дІадахаа производства тайп - тайпарча участкашка къахьегаш 102 халкъа тІахьожамхо а болаш йолча «Старогрозненефть» НГДУ хьажаран делга.

Партийни комитетo централизни цехосойн халкъа тІахьожама группашца цхьана централизни цеховойн хьажара комиссаш айшагІъехьай. Цар хаддаее рейдаш ю, мехкдаьттех мехкдаьтте продукташ ца йойтара къовсам лоаттабе оттаь мероприятеш миштта кхоачашъю хьожаш тІахьожам лоаттабу. Укказа хьажара дакъа лоацаш хилар 585 саг, цар енача 217 предложенех 175 юкъа а йилла 73 эзар сома экономически эффект аьд. Организационно - технически мероприятеш предложенешца чакхъадар бахьан долаш НГДУ дина кІезигагІа доа мехкдаьттех газ.

Уж мероприятеш предложенеш чакхъахарах НГДУ шера хьоьба 1.088 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 60 эзар сома маьха кхийола материальни ценностеш, складашкара реализаци яьй сом йолча 9356 сома маьха оборудованеш материалашгтех, кхи а хьегучаьньхкай 25,7 эзар сома маьха цу тайпара оборудовани, хьегуча а аьха тІера дІаяьлай производствана экаш йолча 822 эзар сома маьха хирттера фондаш, хІаьта цо торо хилийтай цу фондах хІара шера телла мах 60 эзар сом гІорга кІезигба.

Кхы а дукха пайда беш я НГДУ [illegible] тІахьожамхоша тайпа а [illegible] экономически эффект енна а бола маьхера предложенеш. Цхьабакъда лакхе дийцача а хьажаш цига ца бола бозла да доаладь.

ХІанзар хьаманаддаррош кхомберан дача балхашка хьажар дола вІадагІехьдаьккхан Карабулакски буровтохара бахний управлене а. Укказа шера экономически эффект 100 эзар совгІа сом а доаллаш 60 предложенеш юкъейяхьай.

[illegible] экономически эффект еннай мала тІерча тІоанайха тІахьагІа «Нормаль-1» яхача трашееронщеча останова конзерваш «Нормаль-2» яхача одноврошечна останова буровтохха ХР 76, 77 йола скважинаш аха аьнка повигостешш А. М. Косачевоси Ю. Г. Косиеи [illegible] пайдайешашка юкъеяхьара. Цар йайт

хилийтай буруш деккъа сихагІа текъа, электроэнерги, материалаш, болх беш кІезигагІа йойта.

Материалаши къахьегама ресурсаши хкоеча зІамига дакъе лаьцадац Возвесенски газ чакх-йоахача завода Карабулакски производства халкъа тІахьожамхоши рационализаторнаш. Цига хьажаре дакъе лоацаш хинача 100 совгІча саго еина 20 совгІа предложени производствакий юкъе а йехьа 2 эзар сом гарта экономически эффект еший. Халкъа тІахьожамхой [illegible] даьд 6,3 тонн Іаьржа металл, 125 эзар киловатт - сахьат электроэнерги кхоь, предприятешка эцаш йоацаш 12 эзар сома маьха йолча материальни ценносташта реализаци я. Арахийцача продукцена лоархІаш шера цхоьь алапе фонд 6,7 эзар сом хилар, хІаьта административно - управленчески персоналах 15 единица кІезигьаво йиш хилийтай 20 эзар сом кходе.

Химически реагентий завод болх бе йолаеннай нисслагІча пятилетка хьалхарча шера. ХІана ина болаш мара нгІаш предприяти, цхьабакъда, укказа а бегаьн за бьерхаб къахьегамех материальни ресурсех пайда дикагІа эзар дукьа лоаттабу къовсам. Предприяте болх беш я цхьана коммунист Гогелева Илесса [illegible] те летта централизни халкъа тІахьожама группа, 35 халкъа тІахьожамхо юкъе а болаш йола шиъ цеховг группа, халкъа тІахьожама пхаь пост.

Бахьдар аьлча, ца беррига болх чакхбоахача кхоачамбоацараш а да. Района предприятешка йоагІачух совгІа юхейиса бедаш материалаши, масала, 300 эзар сома маьха я, пайда ца душ дІауха ахча — 60 эзар сом. Бреш болах долаш хІана я дукха лоамеш хул, къаьстта а Ассински консервни заводе, бурувтохара балхай управлене. Район [illegible] предприятешка хьажар вІашгІахьдаьккхара бола тесса лелабу, хІаьта колхозий юкъарча гІишлойначa управлене, рамстройучастие, «Восход», «Красный Октябрь» яхача колхозашка, дукхача кхача предприятешка вІалла чакхдоаккхаш а дац хьажар. Воккьонна вІаштІехьбаьккхабаш укказа производства резерваш хьагучалхарен цирех пайда эцаш болх. Цхьа бахьан доацаш да, колхозий юкъарча гІишлойнача управлене сиха, шитта ремстройучастке а балхе тІа бреш, гІишлой материалаш совгІа дІауххийташ, объекташ хьалъаь иха ма хаш юкъегІйоххеш, къахьегама масале, къахьегаша дисциплина вІаьо а лоац хилар.

Дукха ха йоацаш халкъа тІахьожама группийн постийн оттамаши доржамашг хинаь. Царна юкъебахьб дукхагІбола производственникаш, цига дукхагІа хилаб коммунисташ, комсомолош. ДихагІбараш оттабаьб группан председателаьлхаш постий вуалахоалей, цар болх дукха тоабенна хилар гуш да.

Халкъа тІахьожамхой болх тобергболаш дола гІуллакхаш чаккхоахеш я районии комитет. Дукхахьа тешшаме ала мегаргдолаш да, юххьанцарча партийни организацей хулгаца халкъа тІахьожама группашен постанаш халкъа боахаме производства резервех пайда дикагІа эцарех экономии режиме чІоагІъярех КПСС XXIV съездо енна указанеш кхоачашъяра халкъа тІахьожамхой хаам оармгІ а доккаргьа, цу тайпара нисслагІча пятилетка шоллагІча шера план хилал хьалха кхоачашъяра юкъе шоашкара дегІдаш дола дакъа а доккаргда аьлла.

В. ЧЕКУНОВ,
Сунженски района халкъа тІахьожама комитета председатель.

25 ШЕРА ТІОНАЬКЪАШКА

Грозненски № 3 йолча пассажирски автобоахама предприятеера дІадоладу хІара [illegible] шай къахьегама да. Цига шиъ машенча машенвургагІа баьх бе беза а хайе эрадова бахча хІара такса водитель. Пассажираш бІаьхе гІанар, цар хьовттам диза кхоачашдар такса хІара водители сийлен декхар да. Из дика кхетадеча водителех ва Митаев Къамиа Хьусен. Шо цу автобоахаме къахьегаш волча 14 шера пассажирашта деш дола гІуллакх во дьаьд аьлча цхьа кхуьет лекадаш цига. Цхьабакъда, цуина бараха ахаш-ила къахьаташ дукха да.

Хьеадарга вай царех цаІ.

—«Тхо скоро поездаца дергІаш Грозне хьаьчар. ТІкаьхх минута поезд сеца латтанга хайча тхоашта эша хІара эша ахчан лерешин гІалаш тхо леллшнехьа поезд ахаер. Поезда тІа йисвар тхо хІамаш ахча. Цига тхо мовагІдаьнна хьувзаш тхона тІайнйслахдар водитель Митаев Хьусен. Цо дІа гІулакх шІенха дІелургдеш тхона. Тха поезд Весела яхача станце кхоачашницеха таи тхоай поезда тІакхедию цо, хІаьта тхо хьоазаш боацаш цІа а хьаьлар. Оаха лекар ду автотранспортни предприяте кулгалхошка цу водителе баркал алар а йоагІа поощрена яр. Цо хьахьмхар шоллагІча советски сага хила еза саццар. Цу тайпара Іаьхат кхетачча, автобоахама кулгалхоша водителий пятиминутке из цаьхат Іо а дийша ноа. Митаева хьахьегами книжка тІа дІа а яздеш баркал а аьлар ахчан премие а елар.

Пассажирашта дика гІулакх дарал совгІа шийца болх беча нахе мечча хана а шиъ де йиш бола хІо де кийча ва Хьусен. Цхьан дийхаь Грозна гІалца арахьа ше шие гІадле тІехкоаьаш, машен еа шоай автобоахамера цхьа водитель сеца латташ йІерзелйра цуина. Ший такси соца а яь цуина эшар фуд маделгІа новкъостаа хьажар ва. Цунна эшаш яр шита кораделгІаш йоаца запасни еттхал, да ца хьача дІерзла йир йолаш вежа еза латтача такса водитель. Цуна санна шийка а накъьа тІа хьовзам хийа тараш дехьа хаІ мара йоаца запасни еттхал дІа а енна, це новкъостал а деш машен тоаяь дІавахийтар цо ший новкъост. Цу тайпара цуина харагІдайна дикадараш дукха да.

Шитта це къахьеге бакьен доламс дика волаІ ва № 3 йолча пассажирски автотранспортни предприяте коллективо. Из ца воацаш цун ший ца доаш цигагІа саг хинна цига.

Мачча дама № 18-35 йола «Волга» такси шоацига гойн цун водитель Митаев Хьусен волгІа халаш. ЦІаккха гІалат ца воалаш ца къахьегаш мидар бахьа долаш тешаш а бенца сиешцих воацаш шиэ цхьаь такса тІа болх бе бовзе еннай цуина. Уж сенна бола водителаш дукха бац цу автобоахаме. СалеІа дешаш дІадаьнча бетта 25—26-аза ший машенана бІагра арзова Хьусен. Шитта машенга бола байташехьа массаза а технически тІехдийна хьала тІа долийт цо це лелаю машен. Цудухьа укх тІехкьарча шерашка массеназа ГАИ болхлоша, пассажирски автотранспортни предприяте кулгалхоша дукхаза баркал аьннад водителе цо. Митаевна. Цул шертера бахьай да шо лелаеча машена цо дика дола дар.

[illegible] машена а дукха массала довладе йиш я. Дукхьйшка из цига баьда могача хана цуина елар дедаш тешийна ГАЗ-12 ЗИМ яха такси. Дика доал а деш хьайха хинача тара йоаца тешйор цо из. Цудулба капитальни ремонт ца еш 300 эзар километр ихалца лелайр из машен ноа. Митаева, вешта аьлча автобоахама баланса тІера дІаяккхалца лелайр цо из. Цул тІехьагІа 4 шера болх бир цо «Волга» такси тІа. Из а дикача технически хьала тІа а йолаш дІалдар цо. ХІана цо лелаеш йола тайпа еха цхьа моттиг нийслац, массаза а балда ерала кийча я из.

Машена водзашкий, камерий, довгоза хІоамбар йоацха лоархІаш болаш да водителa балха тІа. Цу дьенгe а дика да цун хьоккамаш. Цу предприятерча водителашта юкъе эггара лакхагІа да цун кхомбора хьоккамаш. Цхьа бутт дІабаьхийташ цо смазочни материалаш, доагар 200—300 килограм кхо ца еш.

Производственни [illegible] а дика да водителa Митаев Хьусена. Цхьа бутт дІабаьхийташ цо пачхахьалкхан план тІехкхоачаш ца еш. Пятилетка хьалхарча шера задани 104 процент кхоачашйир цо. Планал совгІа дІа-юха бигар бІаьшш пассажираш. Укх шера [illegible] хьалха кхочаш а еш Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дузача денна сийленца накъьабахара аьхе бьаьнача водителашта юкъе хьалхара моттиг а делаш аха тІо а шиЙ тоцмаш совдоахаш къахьег цо пятилетка шоллагІча шера. Юкъера лаьрхІача хІара сменагІа нормаш 110 процент кхоачашъяш. Цудухьа укх шера хьалхарча шиъ бетта задани тІехкхоачашъяьй цо.

Атта хиннадац цун къахьегама бахар. Сийлаь-боккха Даьймехка тІом латтача шерашка Ленинграде да а вийла дезала доал тІадиссар цуина кхалета аІамигсаг мара воацача хана. Казахстански ССР Кивил - Ордински областе шофера курсаш чакх а аьха 1947 шера шоферала балха вода из. Соа вІамига из хилярах цу хана из шофер ва цьича цецбоалар вах. Цига цхьаккха замечани йоацаш болх а беш тІа-тІа ший болх кІоаргагІа бовзара дукха къахьийтар цо. Цудухьа ши шу доалдашехьа шоллагІча класса шофер вар цох, КарагІдайнача кхоачамбь Іанвар къона водитель. Цхьаьха шу доаллашехьа дикен тІаьхдийна экзаменаш дІа а енна цхьоалагІча класса водителa бокъонаш аьхар Хьусена.

ХІана шо къахьегаш волча предприяте водитель хиларал совгІа бригадир а хилла ва. Цун бригада массела а социалистически дзье хьалха латташ яр.

Дика производственник хиларал совгІа общественна балха тІа а хьшанре дакъа лоац цо. Массаза из хоржа хинна автобоахама профсоюза месткома членала, Ленински райсовета депутатала. Уж декхараш а цо даим цІена дизза кхоачашдаь.

Тхьаьа пхи шу дизад Митаева Хьусена балха гоазаш да хуьцаш цхьа бола беш къахьега. Цу шерашка хьинаре къе а хьегаш дика къахьегама толамаш доахаш хьдах тийнаб, цо ший новкъосташта. Цудухьа итташ я Хьусена тийна сийлен грамоташ, хІаьта къахьегама книжка тІа дІа в хадеш аьха баркалаш чот яь вергваьдаш дукха да. ХІана «Аверн йоа даш бола бу водитель» яха знаваь йоаже оттаьаь коммунистически къахьегама ударник волча водитела воа. Митаевна. Цу совгІаташа хІадехар дукхагІа хилар кхетадь цо. Цудухьа кхы а ший хьинар айдаь къахьега , лерхІ цо дІахо йодача хана.

Б. КОСТОЕВ.

Грозненски швейно - производственник объединене кхоалагІча цехе дукха бохлой ба хІаналкха укх шера хьалхарча шин бетта задани кхоачашъяь. Царех ба хІанаш тегараш Исламова Тамса, Цапова Антонина, Тамешова Зулнь, кхи дукхабараш а. Юкъера лаьрхІача хІара сменагІа нормаш 115—120 процент кхоачашъю царех хІаране.

СУРТА ТІА: болх беш я хІанаш тега моториста Т. Исламова.

И. ПЛИЕВА сурт.

Мехкдаьтта промыслашта йола оборудовани

ХІана вай махка цо эзар сорта «поазаа аІаштІаршъаь» скважинаш я. Цар цхьан хана мехкдаьтта шие тІоанашкара «Іаьржа дешув» лу. НісслагІча пятилеткагІа вай мехкара керда мехкдаьтта доаха моттигаш нараервачара ерига технологически схемаши проектиши лаьрхІа я цхьан хано къаьсткъаьстан скважинашта эксплуатаци яра. Къаьстта чІоагІа хийца эц хІала Малгобуек Сибаргіа, Мангышлаке, Къилбаседе. Иштта мехкдаьтта дакккхара йола оборудовани кийчъю Бакурча ву гІулакх лаьрхІа йолча машенашгахьа шие заводе, расчета хьалоххачоа Тюменски областе эттара дукхагІа мехкдаьтта доаккхача шие моттиге цох пайда эца бола беанчуа гІалагІа бІаьш йолча

нордача скважинашта бурува тоше доарга. ХІанзарие гІонаш мехкдаьтталодж тІерра дийнаш буса «Аввана аІаштІарнаш» скважинашкара доагІачул дукхагІа, 9 эзар тонн доагар доахха.

Цхьан хана мехкдаьттех газ шиъ а кхаь мехкдаьтте гІоанарнора дакхкара йолча оборудованеш шие конструкции кийчъю ба азербайджански конструктораш. Пятилетка шоллагІча хана Бакински машенашгарапока хІеночул шола дукхагІа арахьа йоллергьа цхьан хана къаьст-къаьста сапелина эксперимент еш йола оборудовани.

Д. ВАСИН,
ТАСС корр.

Баку.

«СЕРДАЛО»
2-гІа агІо, 2 март, 1972 шу.

ЮКЪАГIА МА ДИТА ДИКА ГIУЛАКХ

Нахсарерчу шен школана бевзаш ехачу шоферийн механизаторийн курсаш хьаьлла. Еша дукха ха а я. Школагiа цу да. Иккалгiчен итлагIчен классашка берIача дешархошта бокхха кхеть хилар цох. Мичара доагIа школа ваьхна воаллаше а трактора тIа, машена тIа бола бе бокъо дуй доле цIена удостоверени ваца доахар? Цу сахьате къахьегама вахарца дIаэ йиш йолаш ба уж курсаш яьха хагий нах.

Школе яьккхачул тIехьагIа цхьарчоа, балха мичахьа гIоргбе ця хоаш го бохаш а, цIагIа бегIаш а цхьа-шийн шу гаргге хе йоаю къонача, нах болча нагийча наха, махкараша. Цу хьакъехьа дукха масалаш довладе йиш я. Балха бахачул тIехьагIа а цох кхета гIерташ а дукха ба ма йой. Уй хьалха е эзац Iилман «Iайкъча бIенчура» воаггIаше а цхьа професси Iомаяь хилча.

Цудукха гIадбигар цу камьо Эккаж - къонгий юртарчен ТIой-юртарчен школий дешаркой. Цу курсий вахар миштад хьекаш зилер тхо дукха ле йоаццаш. Педваха хIама дац. Дукха эргало тIехниттанц цу шин школана уж курсаш хьаьлла бокъо яларел. Дукха тале хинналц уж вIашагIйоккхаш. Педагогаш дагтара тохабелла а дукхьал теоретически знанеш царна дIаллара совгIа де хIама дац. ХIана аьлча дешаркошка дIаьокхэ хIама яц цу шинна а школе. Царна эшар, къаьна але е, цхьацца трактор, автомашине, царех йокха ца эша оагIанаш.

Эккаж - къонгий юртарча школа коа латт цхьан автомашина рама. Кабина, кузов, мотор — цхьаьнхе хIама яллац цох дьесса дискаш мара. ХIьта трактор вIалла я а яц. Школа-м бокъо яр, ккоачам бац цьина, уж курсаш дIакъоела. Бакъда, укказа тесса дитац из гIулакх. Фунагiдаь а цу курсех пайда эца, бераштa механизатора профессии Iомае гIерт. Техникаца юкъаенна мел йола практически занятеш «Знаменский» совхоза мастерскешка ергIолаш дийцал. Днокхъа, шоай уроксаш аьлча, цхьа километр совгIа гена ядача совхоза мастерскешка ух. Курсашка дешаш бола 9—10 классашкара 60 гаргга дешарко. Царна практически занятеш хьеха хе къарайогIа совхоза карттарча инженера Беркановa Iалихана, мастерской заведующена Вышегуров Iаддал — Салама, кхычарна. Дешархошта дIаьхьека, дIахьокхо эарцагIбоеза ремонтнеках а.

Лоацца аьлча, хала дела а совхоз а, школа а шоайла барта а яха ккуш боагIораштта юртбоахаме керттерачарех лоаркIа професи Iомае гIерт. Цу хIана механизаторски курсашка богIача дешаркоех лаеш тракторш тIа зее а долакха гIулакх да, пайда баргба совхоза. «Укх шера шийн хьалхара выпуск ю цу курсашкаь», — йоах школа директора ноа. Самилова.

Уж шай дашхьа йийцареш сенна йола халонаш, бакъьаш да цу гIулакха новкъарле еш ТIой-юртарча школе а. Укхаза а яц шай йийца ю материальни бош. ХIьта а Эккаж-къонгий юртарча школага дилавча торененаш дукха дукхагIа а. Пхи кхосса мара гаьнё йоацаш наьар тIа яда совхоза мастерскеш, автопарка гараж. ХIьта дукха яц района школаш укхаза санна цIенане, кордача эдинаура ераш санна школьни мастерскеш йолаш.

Бакъда, механизаторий курсаш бола бееш яц. Эзьа дойнад укхазарча педагогашта опыт Iомае кхыча районашка ноа донош, хетта йорт. Фуд бахьан, хIана багIа ТIой - юртарбараш цу бокккa лоpхIам болча торонех пайда ца эцаш!

Хоаш да, совхоза новкъостал доаццаш хала бе курсай болх дIабахьа. ХIана аьлча шийн машен, трактор, дIакъокхе пособеш яц школе. Помещени-м я. Дукхьал цу шай йийцача мастерскешка а боегIалургбар курсанташ. Бакъда, совхоз новкъостал деш яц.

— Шоай совбола, пайдана боеца двигатель, къайола оатхалаш я тхона, вахе шоана специалисташ кийчбергбар, яхаш царга къахеташ яздe кIорлдадаьд тхоно, — йоах школа кулгIалхоце.

Хьанна эш дукхагIа цу курсашка кийчбе гIерта механизатораш, шофераш! Совхоза эш. ТIакха юха хIана гIерт! Торе яц совхоза механизаторий, шоферий профессеш Iомае гIертача цу шоай юртарча кагийна нaха гIо де! Шийна дерриге а дIогIа е кийца из гIулакх ше леладе доагIар совхозо, механизаторий кадраш эшарга диллача...

М. КАРАЕВ.

«IАЬРЖА ДОШУВ» — ДУКХАГIА

СССР профсоюзий XV съездага Сийленца иккъабахара инициатива дIайолаьча «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахошта къаьстта дика толамаш лоах пятилетка шоллагIча шера. Цу дезача денга 20 мартага кхачалехьа 4 эзар тонн «Iаьржа дошув» дакха, хIаьта цхьоалагIча квартала эзданал совгIа 5 эзар тонн мехкдаьтта даккха социалистически декхараш тIаийхадар цар.

Шерра производствана юкъехилхьаб дикагIйола технологи скважинашта эксплуатаци яра йола форсированни режими, хьадоаккха мехкдаьтта дукхагIа хилийтара мехкдаьтта тIоанашта низ тIалоаттабу. Из бахьан долаш феврале дийнахьа буса доаккхаш хиннa мехкдаьтта январе доаккхаш хинначул 9 процент дехкделар. Иштта къахьегарах профсоюзий XV съезда сийна тIайийца социалистически декхараш ханал дукха хьалха кхоачаш а деш 27 феврале мехкдаьтта даккхара шин бетта план кхоачашйир «Октябрьнефть» НГДУ коллективо. Ер шу доладелча денз кланал совгIа 10 эзар тонн мехкдаьтта даьккхад цар, вешта аьлча социалистически декхараш шоззa совгIа тIехкхоачашдаьд.

Советски Социалистически Республикай Союз хьаьь 50 шу дизара еча кийчонах бола КПСС ЦК социмо дог гIоадьакка кхы тIа хьанар айдаь къахьегаш ба управлене мехкдаьттахой. Социалистически яхье хьалха латт А. Л. Цатуровн, П. И. Хященков керте латтача цхьоалагIчеи шоллагIчеи районий инженерно-технологически служьбай коллективаш. Кхыча бригадашта хьохам а телаш хьинаре къахьег мастераш ин. Дашков, Пропин, Ананьев, Панченко, кхыбараш керте латтача бригадаша.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

ДIАДОЛАДАЬ ДИКА ГIУЛАКХ ХЬАЛЛАЬЦАД

Москвичаша дIадоладаь дика гIулакх эгтара хьалха хьаллаьцар Азербайджана столице, 15 апреле коммунистически субботника арабола сецадир 26 комиссара цIергIча района къахьегамхоша.

Субботника хийчлуш ба района мехкдаьттахой, машенашьераш, моряксаш, кога гIирс бераш, шоейникаш. Цу дийнахь ах миллион сом гаргга мах бола тайп-тайпара промышлени продукци арахецарьа.

Баку.

(ТАСС корр.)

Деррига а шу мара дац № 19 йолча Грозненски юкъерча школе Вишнякова Галяс пионервожате болх бу. Из пига лаца цхьа ха пионерски дружина шийн вожак воаццаш яьккхар. Цудукхьа отрядашкаря болх кIезиг-дукха желбеннабар, хьалхагIа чакхьяхa кийчъяь хиина мероприятеш кхоачашъйнза йисаяр.

«Пионерски отрядийн дружинии болх тоабе беза, — уйла йора Галяс, — тIаккха мичара дIайоладургья цу сахьате берий безам балха тIабахийтарам шоай кердача вожатех тешийтарам?».

Школерча комсомольцашца, отрядла вожатешца дагайла лаьрхIир цо. ТIаккха шигтача гучадалар пионерски вожатеш отрядашка ца хилар: хьалхагIа хиннараш даккерча классашка хьалчу ма бахьаннга а хьйдола общественни гIуланхаш де болабеннаб. Отрядий вожатей, шай гIончий группа вIашагIтохаргари дIабохьбар Галяс шийн болх. Хьехархоша комсомольцашца къамеаь а дая, цу балха тIахьеха лаьрхIар цо лаккерча классашкара Приторнев Саша, Курбанова Тонта, Меляхова Оля, Горобец Люба, Коваленко Лена.

ЧIоагIа безбеш лоьжабир вожателла. Пионераша шоай бокккагIа болчча хьехамхошта символически «Пионерски дегай дIоагIаллгаш» делар. Торжественни линейка чакхьяма хьаллингте а, шийн берега гIолчаьй гулбир Галяс дIахорча балха илан оттаяр дукха. ГаргтагIарча хана де дезаран дийцар цо. Гуле дезаш дар тиша аьшк, къахат.

— Юха а доладелар ер тиша аьшк, ма кIоардадаьлах из беранта а! — эккхийта аьлар цхьаьне.

Галяна шийна а хетар цу массазарча балха берий безам тIагIоргболен цунах сакъердам баргболен хIама данза дергдоацилга.

— Саперех ловзар деш санна доладича фу дар-хьогI тиша аьшк гулделга?

— Мишта хуж яз? — цу сахьате уйла тIаххийтар цунна бераш.

— Тиша аьшк гуаде аьнна воаш чулаьил ерига территори участкашта йийкъа а йийкъа, цига миш сахерг лоархIаргьа вай. Тиша аьшк гуллеш дола бераш минаш хьайонхача минерий когаметта хургба, Минаш лохаргаш хьое а мегаргья. Болх мишта баьб воарга гулдаьча аьшка дукхалга хьежача. Тишача аьшка килограмм цхьан минаш нийсса хургья, — шийна бакъахьа хетар дийцар Галяс.

Из предложени езаелар отрядии вожатешта а беррига пионераша а. ЧIоагIа безам тIабаха дакъа ловзар цар «Саперы» яхача ловзара юкъе. Массаза а гулдеш хинначул шоза дукхагIа аьшк гулдир беоаша.

Гурахь «Зарница» яха ловзар ду ха хьатIаэттар. Из сакъердамегIа хургдолча тайппара де лаьрхIар Галяс а. Цу гIулакха, бакъдар аьлча, опыт йола кулгалхо эш, кагахьа санна кадрови военни нахах из хуларе дикагIа дар. Шоашта шефство лелаеча Эскара подразделене командир волча а яха, цунгара новкъостал дийхар хо «Зарница» яха ловзар вIашагIдоалларан чакхдаккхарам. Командира школе вайтар эсар Желтухин. Лакхале яккха атахе чудолкача берий лиеъ «бокъонца йолчи ракетанца» сийрдобоахаргболчен «противника» хьаллашкахьарча юхьига йоккхий топеш еттаи Iоьшаьръербочен тайпара вIашгIехьдаьккхар «тIемахоша» дерригa а. Разведка а яр, связистий а дукха боле бар. Арахьара обед кийчдора повараше, де хIама доаш санитараш а байар.

23 февраль Советски Эскара Дац тIаккхоачаш «Къонахчала кIира» чакхдаккха лаьрхIар вай юхача № 19 йолча школерча пионераша. Сийлахь-боккхача Даймехка тIемтIа дакъа лоацаш хиннараша, гарнизона тIемахошца ерригача отрядашка вIашагIбеттабелар пионераш. Советски Гергзаццарча Низацита хетадаь тематически альбомаш арахецара материалаш гулбир Цhеча лерйоахараше. Шоай даьах а гаргарча нахах фашистски гIаьрахошта дукхьаьа тIом бьь нах белгалбоахар бераша, тIема шераша архивни материалаш, суртaш яа а даь фронтовикашта дагадоагIарам кхухьаp школе. Цу доллача хIаманашца кийчъергья школерча цхьан коридора чу хьоe лаьрхIа тIеха Сийлен Аллея.

Сакъердаме ловзар да вожати йолча Курбанова Тоита октябрятаща дер. «Сердалт—ворхI бос баргa» яхаш да из. Деррига ловзар ворхI темана— босе дийкъад. Масала, товн бос —из Владимир Ильич Ленинах доле кушар да. Моакха бос — дика дешаpаштa ба, иштта кхы хIахо.

ЧIоагIа шелал эттача денош йоахко е ваш дукха хIамаш хилар берий: ашийла Iа даьхха новкъостия дир цар олхазарашта. Кормушкаш а уйттаеш олхазарашкхоебар пионерашеи октябряташен. ХIанз алкхашхий шIалгаш кийчдеш да бераш. Олхазарий кертараш кийчъергйолча архитекторий конкурс кхайкабир лаьрхIд. Къахьетама занятешка арахьара тIаухача олхазарашта цIалташ кийчду къонача столярашен плотникашен.

Уж херрига дика гIулакхаш гаргакхоачаш латтача цIейна — Владимир Ильич Ленина цIерагIа пионерски организаце 50 шу дизара хетаду бераша. Уж гIуллакхаш цар дика вIаштIехьдоаккх хилар царна кулгалдеш йоакхо бош хьакъал долаш бола вожатеш — берий дегай дIоагIеш дика хоаш бола пионервожатеш хилар да.

В. АЛАЕВ.

ДЕГА ДIОАГIИЛГ

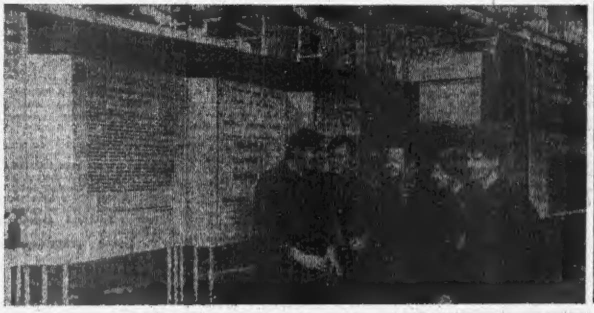

КУЙБЫШЕВСКИ ОБЛАСТЬ. Волжски автомобильни завода шоллагIа аргIа болх бе йолаяйитачул тIехьагIа кашнаш дукхагIа арахеца йолаеннай предприяти. ХIанз деннех бийсанчен конвейер тIара Iойола 800 малолитражка. ШоллагIа аргIа — из а балхаша дIалоаца ах миллион квадратни метр совгIа моттиг, массех эзар технологически оборудовани, 80 километр подвесной конвейераш.

№ 14 йолча кузнечни цехе дикагIа а пружинаш кийчъеча участие болх беш йола профгрупорга Пушкарев Бориса бригада. Цехе эттара хьалха проектни санара йолаш къахьега йолаенна я, тIехдика мара продукци арахецац цо. СССР профсоюзий XV съезда сийна социалистически яхье юкъе а яха, укх шера хьалхарча квартала план ханал хьалха кхоачашъе лаьрхIад коллективо.

АЬРДЕХЬАРА АЬТТЕХЬА: бригадир В. Е. Пушкарев, термист Н. И. Шамшин, участка мастер Е. И. Неустроев, транспортировщица М. Г. Сколесникова, оператор В. П. Козлов.

А. БРЯНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

* * *

ЛЕНИНГРАД. 500 а 800 а эзар киловатт низ бола турбоагрегаташ тепловой электростанцешта дукхха арахеца йолае кийчлуш я КПСС XXII съезда цIерагIа металлически завода коллектив. Технически экономически параметрашка дийлача шоашта нийсса дунен тIа кхы цхьаьккха йоцаш я уж турбинаш.

ХIета ГДР энергетикашта лаьрхIа 500 эзар киловатт низ бола турбина дIавергIйоллаш латт предприяте.

СУРТА ТIА: ГДР-а лаьрхIача 500 эзар киловатт турбина лелача доллашe ротор дIаоттаеш латт.

П. ФЕДОТОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДОККХА ХIАМА КАРАГIДАЬННАД

«Луна-20» яхача космически автоматически станце сигнальяхара программа толаме кхоачашьяр советски Iилме космонавтика историна юкъе дIаязаьнь керда сийрда оагIув санна лаьрхIар дунен халкъашта юкъерча Iилмалоша. Дунен кепайоазоно араяьлай цу событена хетаць дукха комментареш Iилмахошкара кийь интервьюш.

ПРАГА. Дунен космонавтикин историна юкъе керда башха-дика оагIув дIаязьний «Луна-20» яхача станце, белгалдоакх «Руде право» яхача газето советски космически эксперимент толаме чакхъяларна дувладенна.

Планеташта юкъерча автоматически станце беррига никъ оттаьь хиннача программага хьежжа чакхбаьннаб, белгалдоакх чехословацки газето. «Луна-20» юхейоагIа аппарат Iоеееача районера хаоттама хьалош вIалла аттув боацаш хинадоллашехьа а, никъа программа тIеххьара дакъа толаме чакхдаьннад.

«Луна-20 яхача советски станцеце аьча экспериментo цIаьхха я хьакхеккхад, космически аре шин лоатамагIа — экипажаш тIа в йолаш йолча аппаратийн космически кемайн новкъостала тахка йиш йолаш хилар. Цо хьахьеккхад, «Луна-16» яхача планеташте юкъе лелача автоматически станце хьабийлла гаьнарча планеташ тIара грунта образецаш хьайара шерра пайда эцара никъ нийса хилар. «Луна-16» сигнальяхийтача хана а тIехь дунен космонавтика специалисташа цкъа санна дукхахла а хьаххайкадора. Веселенин Iомакра керда этап цунца хьаьллалуш хилар. «Луна-20» сигналькхийтаро вIаьхха а бакъдир цар аьхар нийса хилар.

БЕЛГРАД. Советски космически кема, белгалдоакх «Политика» яхача газето, лаьттара экипаже командагIа белгаларча цхьан моттиге «аьхка тIаклатIа техай» Ветта тIехо. Кхмиеттел бурув тохара хержа моттиг кхы тIа а къовстаьй Лаьттан тIарча командни пунктера, хIана аьлча телевизиони канала специалистaшна бузаам болаш хинна «Луна-20», цудукха йиш хинай Ветта тIеха ше ма яра миштай за.

«Луна-20» яхача станце ерригача операце 11 ди дайккхад. Цу экспериментаха хьайиллай, аьду «Политика», космонавтика историна юкъера кхы цкъаьккха а сийрда оагIув.

«Космически робот» Ветта тIара юхяххьаьай «Лаьттан тIара еннача командагIа Бутт» аькка тIаклатIатехеб автоматически станце» — керте гIолла цу тайпара йоазош оттадаьд югославски кепайоазоно шийца. Ветта грунта образецаш а яхаш «Луна-20» яха космически аппарат Лаьтта юдаярах аьнца ше деча хоамашта керте.

АМЕРИКАНО-КИТАЙСКИ КОММЮНИКЕ

ВАШИНГТОН, 28 февраль. (ТАСС). Укхаза кепатеха арахьккхай США президент Р. Никсон визитагIа вахе Китае хилараха йола американо-китайски коммюнике.

Коммюнике тIара гуш да, шин оагIорахьерча гIулакхий дейлаш дувцара нийсса, оагIонашка кишта дукхха дунен хаацкьашта юкъера проблемаш а йийца хилар.

Китая кулгалхоштац США президентан юкъе политически контакташ оттаьй, хIаьта, коммюнике тIа яхачох, «цIенкаштта хоадамболлами къайле йоацаши беседаш яьй США-ней КНР-ней юкъера гIулакхаш лертIадахара къакъехьa а хIаьта иштта шинна а оагIонна хьаш долаш долча кхыча дешаех лаьца а». Цар барт вIаштIехьбаьннаб «уж контакташ тайп-тайпарча наькъашка гIолла хьалхоаттае, цу даькъе шин мехка юкъара гIулакхаш дIахо лертIадахарен юкъара хьашт долча дешаех хетачоа дIахо дIа-хьа дага-дувлари дукха хьадда консультацеш яра». ВIашагIкхийттача Штатий Лакхера хьекам юкъе Пекине ухаргхилар а долаша».

Дунен халкъашта юкъерча дукхача проблемех лаьца коммюнике тIа аьхаш барт вIаштIехьбаьнна сийр къоьвста лоацаш йола позицеш я. Царна юкъе да вьетнамски доа, Тайвань гIулакх, Корея вIашагIтоар, Япона политика мах бер, индийско-пакистански доа.

Коммюнике тIа дIахадаь, «Китайски ВIашагIкхийттача Штаташтен юкъе башхалонаш я хар социальни системашн арахьара политика бе-бе хилараьь, аьнна.

Китайски оагIоно дIакхайкадаьд Къилбехьа Вьетнама Республика Халка йолча революционни правительства ворхI пункташ латта предложени а, Корея машаре наькъаца вIашагIтохарах йола, Корейски Халкъа Демократически Республика правительства оттаяь программа а ше хьалоацаш хилар.

ВIашагIкхийтта Штаташ шоай хьахагIа хиннача позици тIа йисар, «шоай кхел арахьара юкъе гIертар доацаш нохчика къовстайита мукъа балхаза барсбан Индокитая халкъашта», США-с лерхIар «переговорий наькъаца дош къоастаделга да» аьлна коммюнике тIа юхьара заявлени яра кхоачам а бай.

Коммюнике тIа белгалдоакх, китайски оагIонаш хетачох, Тайваньски доа — Китайнен США-ней юкъера гIулакхаш лертIадахара новкъарле еш йола коьрта проблема. Китая беха дьад, Тайвань нуьххьаккхар — из Китая чура гIулакх хилар. ХIара оагIоно Тайваня гIулакхах шоашта хетар коммюнике тIа дIаяздаьдале а, американски кепайоазоно белгалдоакха, оагIоний позицеш вIаши гаргалькн хилар. Тайвань къахьехха американски оагIоно дIакхайкадаьд: «ВIашагIкхийттача Штаташа бакъду, Тайваньски проливана шинна оагIорахьерча берригача китайцашта Китай цхьа мара а яц, хIаьта Тайвань Китая а да аьнна хетам хилар.

ВIашагIкхийттача Штатий правительство, дIахо коммюнике тIа яххара, цу позиций лаьхьа бац. Цо бакъду Тайваньскa доа китайцаша шоашa машаре наькъаца къоастадар хьашт долча ше хилар. Из перспектива тергал а ю, цо бакъду буххера лерхIам ВIашагIкхийттача Штатий деррига гераштцара вооьзаш Тайванера ерадоаргIоеш хилара США ерригa тIема объекташ дIайоахаргеш хилар. Цу юкъа цо кIезиг-кIезига Тайванера шоай гераштцара ишаш кIезигдергда шийн тIема объекташ дIайоахаргьа.

Индийско-пакистански довл хьахьаьча оагIонаша бахьийн йоацаш йола шоай позици.

США-си Китайски Халкъа Республикин хьежамаш [illegible] юкъерча гIулакхашка [illegible] хьалхенашта юкъе Iеш йоаша ерригa моттиге шоай позицеш йолча [illegible] тIа йола шоайла юкъера гIулакхаш [illegible] оагIоно дIа кхайкадаьд: шоайла юкъерча гIулакхашка уж принципаш лелае кийчен хилар: ерригача паччахьалкхений суверенитетах территорей бIарчIашех ший лар, кхыча паччахьалкхенех ца латар, цхьоттара бокъонаш хилар, вIаши гIойле хилар, машаре дахар, дунен халкъашта юкъера къовсам тIа дола дешаш низ е низ тIабахьара кхерам юкъе ца боаккхаш къастадар.

Уж принципаш тергал а ю, шинна а оагIоно, белгала аьлча, хьахкайнадир, — оагIонех цхьанкха а Азе Тайкача океани районгахьа гегемони кхача гIертарг ца хилар; оагIонех хIаравар моллагIа кхы мохк а мехкий группа цу тайпара гегемони оттае гIертара духьала яз.

ОагIонех хIаравар реза хиннай, йоаккха коммюнике тIа, Iилма, техника, культура, спорт, журналистика санна долча довзъоша долаш контакташ обменаш шIахо дагIахкувлара новкъостал де.

Коммюнике чакхйоаллаш оагIонаша, белгалдоакх, Р. Никсона визит йолча хана вIаштIехьдаьнна кхерара шин мехка юкъерча гIулакхашта керда перспективаш хьалхаьргхилар».

Американо-китайски коммюнике дуккхача дешашта юкъерча хьамаькашта оттаяь а хIаьта цхьадолча дешашта юкъерча оагIорахьара позицеш хьахьаьа а я кIаьштIехьа сурт хьаьлла лаьргхьалар. Р. Никсона хиннача дуккхача корреспондентана цуьнан Чжоу Энь-лайнен дехар дьаьдон [illegible] маIан хIоа [illegible] оал [illegible] коммюнике тIа [illegible] бохаш [illegible] Из фу яхилга да аьлча, хьалхетабьеб Р. Никсона, из да, переговорий маIан къайладилла лоьттадергхилар. Цо юо мара Чжоу Энь-лай а жоп дала тиганхер хаттарашта, «Долла хIама коммюнике тIа да» аьнна хьо а къайлаьлла.

Байдда дIабаха хиина нах Индера Бангладеш Халкъа Республике юхаухаш латт. Малхбузепакистански бIуво Малхбоалехьарча Бенгале репрессеш лелаьча хана ведда дIаьвахача, лоаллахарча мехка территоре тIа тховсIийлен Iовхалеи кораьча 10 миллион сагах хIанз укх сахьате Инде висар 2 миллион сага. КIеззиг дукхагIа нах мара бац.

Сурта тIа: шоай мехка юха цIаух малхбоален бенгальцаш.

АФП—ТАСС.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 март

9.30 — Передачей программе. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — Дешархошта, «Галаман оагIонаш ешаш». 10.15 — «[illegible]» яха художественни фильм. Хьалхара серий. 11.30 — [illegible] 13.00 — «Кавказский тIИл». 13.30 — Телевизорашка хьежарий заявкех дола концерт. 13.30 — «Пехзе кроиза вIашагIкхетар». ШоллагIа передача. 14.00 — Кердадараш. 16.00 — Передачей программа. 16.05 — Химии (Дешархошта передача). 16.45 — «Эрсий [illegible]» 17.00 — Документальни фильм. 17.40 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.15 — СССР вIашагIтохабола 50 шу дизара наькъа долаш. Нохч-ГIалгIайчен пятилетка. 18.30 — «Коллектива сий-хьа сий дов» (гIалгIай меттала). 19.40 — Киножурнал. 19.30 — Халхьаш [illegible] (нохчий меттала). 19.00 — Марксизм-ленинизман университет. Марксизмо-ленинизман идеашта пропаганда ер партел идеологически балха керттера дар да. 19.30 — ДIа-хьа лелара кинофильм. 19.40 — «Ас сий ду балха кулгаш». 20.00 — Шоана, бераш! 20.15 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.30 — КхийтагIа йолча Нохч-ГIалгIай областной комсомольски конференце делегаташта дола концерт. 21.00 — «Хоз», Информационни программа. 21.30 — «[illegible]» [illegible] фильм.

2 март

9.30 — Передачей программа. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — Дешархошта [illegible] 10.15 — «[illegible]» яха художественни фильм. ШоллагIа серий. 11.30 — Документальни фильмий программа: «Уралмашеи», Александр Храмцов, «Бригадир», «Руда». 12.15 — Ерригсоюзни радиотелевидени эрсий халкъ хора концерт. 13.00 — «Пионерски кхоаш вIашагIкхетар». КинорIа передача. 13.30 — Кердадараш. 16.45 — Передачей программа. 16.50 — Турпала. Передача дIахо Совета. 17.00 — «[illegible]». 17.30 — Киножурнал. 17.40 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.05 — Хоамаш, реклама. 18.30 — Ха. Осипов. ВIаштаьта бола хIа тIа. Поэма телевизионни сцени (гIалгIай меттала). 18.35 — Политически йоахе телевизионни школа. Iилмано - технически прогресс социализм мехкахьа. КПСС XXIV-гIа съезд. 19.45 — «Амерыка: Гуйре — 71». Телевизионни документальни фильм. Автор — Зорин. 19.45 — Шоана, бераш! 20.00 — Телевизионни спектакль. 21.00 — «Хоз». Информационни программа. 21.30 — «Кхойтта гIанда» яха миниатюра телевизионни театр. 22.40 — Эстрадни концерт. КхоалагIа передача. 23.10 — Кердадараш. Передачей программа.

РАДИО

2 март

6.00 — «Юрта[illegible]» (гIалгIай меттала). 6.40 — Хоамаш. 6.55 — Хоаттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — КПСС XXIV-ча съезда социализм кхоачашие коммунисташ къахьегамхой вIаштIехьбоахарш бе (нохчий меттала). 8.40 — Кабалевский, «ВIастна» яха симфонически поэмо (эрсий меттала). 9.15 — Хьалха тIехьанаш бола бош ба (эрсий меттала). 9.30 — Къахьегача [illegible] бола концерт (нохчий меттала). 10.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 10.15 — «Юртабоахама [illegible]» (эрсий меттала). 10.30 — Нохч-ГIалгIай эшарий концерт (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозненеи моркхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш, малхбоалехьара гIийло, гIаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 1 градус йIовхалетара 2 градус шелалга кхоачеш. Грозне 0 гаргтача градусага кхоачаш хила а тарлу. Кхоана йоммен хувцалуш моркхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш, кьаьццайолча моттигаш ла дохк а доаллаш, хьадда лостам боацаш гIийло, гIаьххьача боараме кхоачаш мух а хьекхаш за хила а фегара температура бийсанна 3—8 градус шелал йоллаш 1 градус шелалтара 4 градус йIовхалга кхоачаш хила а тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-31, 364051, Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-06; редактора зам. — 3-00-11; бехктокхама секретара — 3-34-39; партийни эхарий, культуран, промышленностен отделий — 3-42-38; юрта бохалла отделе — 3-42-38; кехаташ отделеи бухгалтерии — 3-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типография. Революции проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-31 364051 ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-06, зам. редактора — 3-00-11; ответственного секретаря — 3-34-39; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-38; отдела сельского хозяйства — 3-42-38; отдела писем и бухгалтерии — 3-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02068. Заказ № 1432.